

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ ΛΔ' | ΙΩΑΝ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ — ΤΗΛ. 72.18.308 | 1/15 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1985 | ΑΡΙΘ. 15-16

— ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ —

Ἡ ἀθηنيώτισσα Κυρά.
— Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Στοιχεῖα θεομητορικῆς λειτουργικῆς. — Μητροπ. Πατρῶν Νικοδήμου, Θεομητορικὸν ἑορτολόγιον. — Ἰωάννου Φουντούλη, Ἀπαντήσεις σὲ λειτουργικὲς, κανονικὲς καὶ ἄλλες ἀπορίες. — Μανώλη Μελινοῦ, «Τῶν θλιβομένων ἡ χαρά». — Ἀλεξάνδρου Μ. Σταυροπούλου, Ἡ ποιμαντικὴ ἀντιμετώπιση τῆς ἀθεΐας. — Βασ. Μουστάκη (†), Οἱ ἄθλοι τοῦ Σαμψών. — Πρεσβ. Ἀντωνίου Ἀλεβιζοπούλου, Οἱ «νέες αἵρέσεις» στὴν Εὐρώβουλή. — Δημ. Φερούση, Ἐκκλησία καὶ Τηλεόραση. — Ἐπίκαιρα.

● ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

Ἀθήναι, Ἰακώβου 1 — Τηλ.
72.10.734 ● Προϊστάμενος Τυπογραφείου: Ἰωάννης
Μιχαήλ, Ἀναστασάκη 3-
157 72 Ἀθήναι, Τηλ. 77.87.978.

Η ΑΘΗΝΙΩΤΙΣΣΑ ΚΥΡΑ

Ἡ Παναγία, «περιβεβλημένη ἀθανασίας αἴγλην...» προκαλεῖ τὰ βαθύτερα αἰσθήματα τῶν ἀνθρώπων, ποὺ ζητοῦν τὴν προσοχίαν της καὶ τὴν προσφωνοῦν μὲ δὲ, τι πιὸ ποιητικὸ καὶ οἰκεῖο τοὺς φέρνει κοντὰ της.

Ἔτσι, ἀνάμεσα σ' αὐτὰ τὰ ἐγκώμια, τὶς προσφωνήσεις καὶ παρακλήσεις πρὸς τὴ Θεοτόκο, εἶναι καὶ τὸ «Ἀθηνώτισσα Κυρά». Γιατὶ ἡ Ἀθήνα ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τοῦ ἐκχριστιανισμοῦ της, ἴσα-με τὶς μέρες μας, εἶχε ὡς Προστάτισσα, Μητέρα, Ὀδηγήτρια καὶ Μεγάλῃ Παναγιά τὴ Θεοτόκο.

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΘΕΟΜΗΤΟΡΙΚΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗΣ

Τοῦ κ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ
Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Α'

Ὁ μήνας Αὐγουστος, μὲ τὸ πλούσιο «θεομητορικὸν» περιεχόμενό του, δίδει ἀφορμὴ στοὺς ὀρθοδόξους πιστοὺς νὰ ψάλλουν ἐξοδίους ὕμνους γιὰ τὴν ἔνδοξην Κοίμησιν τῆς Θεοτόκου καὶ νὰ φέρουν στὸ νοῦ τους τὴν ἰδιαίτην θέσιν, τὴν ὁποία κατέχει ἡ Παναγία μέσα στὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν.

Ἡ ἰδιαίτη αὐτὴ θέσις ἄρχισε νὰ γίνεταί αἰσθητὴ ἤδη ἀπ' τὴν ἐποχὴ, κατὰ τὴν ὁποία οἱ Ἀπόστολοι συγκεντρώνονταν στὸ ὑπερφῶ τῆς Ἱερουσαλήμ «προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει σὺν γυναίξει καὶ Μαρίᾳ τῇ μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ καὶ σὺν ἀδελφοῖς αὐτοῦ» (Πράξ. α', 14).

Ἄλλ' ἐκεῖνο, ποὺ κυρίως ἐσήμανε τὴν ἀπαρχὴν στὴν ἐπιστράτευσι καὶ στὸ ξέσπασμα τοῦ λυρισμοῦ τοῦ Χριστεπωνύμου πληρώματος, γιὰ νὰ ὑμνηθῆ ἐπάξια «ἢ τεκοῦσα τὸν πάντων ἁγίων ἀγιώτατον Λόγον», ὑπῆρξε τὸ γεγονός, ὅτι ἡ Θεοτόκος, ὅπως εἶπε στὸ σχετικὸ ἐγκώμιό του Θεόδωρος ὁ Στουδίτης, διὰ τῆς Κοιμήσεώς της ὡς «χρυσότευκτος καὶ θεοκατασκευαστος Κιβωτὸς τοῦ ἁγιάσματος ἐκ τῶν ἐπιχθονίων (= ἐπιγείων) σκηνωμάτων ἀπαίρουσα (= ἀναχωροῦσα) πρὸς τὴν ἄνω Ἱερουσαλήμ μετακομίζεται εἰς κατάπαυσιν ἀτελεύτητον». Ἔτσι ἡ Θεοτόκος, ἀφοῦ ἐκλείσει τὰ αἰσθητὰ της μάτια, «τοὺς νοητοὺς ἡμῶν ὡς λαμπροὺς καὶ μεγάλους ἀνίσχει (= ἀνυψώνει) φωστῆρας, μήπω καταδύσαντας, εἰς τὸ γρηγορεῖν τε καὶ ἐξιλιάσκεσθαι τῷ προσώπῳ τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ἀντιλήψεως· νῦν ἐν τῇ ἐνάρθῳ φωνῇ τὰ θεοκίνητα χεῖλη ὑποσιωπήσασα (= ἀφοῦ ὡς πρὸς τὴν ἔναρθρον ὁμιλία κράτησε σιωπηλὰ τὰ θεοκίνητα χεῖλη της), ἀείλαλον αὐτῆς τὸ πρσβευτικὸν ὑπὲρ τοῦ παντὸς γένους ἐξανοίγει στόμα· νῦν τὰς σωματικὰς καὶ θεοφόρους παλάμας ὑποστείλασα (= ἀφοῦ κατέβασε), ἀειρομένης (= ἀνυψωμένης) αὐτὰς ἀφθαρτισθεῖσα (= ἀποκτήσασα τὴν ἀφθαρσίαν) πρὸς τὸν Δεσπότην ὑπὲρ τῆς οἰκουμένης ἀπάσης παρίστησιν»¹.

Ἡ Κοίμησις τῆς Θεοτόκου ἔδωκεν ἀφορμὴ στὸ νὰ κινήθωσιν δραστήρια οἱ Χριστιανοὶ γιὰ νὰ συγκεντρώσων, ἀποθησαυρίσων καὶ ἐξυμνήσων κάθε τι, τὸ ὁποῖο σχετίζεται πρὸς «τὴν Τιμιωτέραν τῶν Χερουβείμ καὶ ἔνδοξοτέραν ἀσυγκρίτως τῶν Σεραφείμ». «Ὅ,τι οἱ ἀπόστολοι κι' εὐαγγελιστὰς ἐξιστόρησαν γιὰ τὴν Θεοτόκον ὄχι «διὰ χάριτος καὶ μέλανος καὶ καλάμου» ἀλλὰ «ἀλαοῦντες στόμα πρὸς στόμα» (Β' Ἰωάν. 12· Γ' Ἰωάν. 13-14) καὶ ὅ,τι ἐπομένως «οὐκ ἔστι

γεγραμμένον» (Ἰωάν. κ', 30) μέσα στὰ Εὐαγγέλια, αὐτὸ τὸ κράτησαν οἱ Χριστιανοὶ ὡς «παρακαταθήκην» (Α' Τιμ. στ', 20) «ἐκ τῆς τῶν ἀποστόλων παραδόσεως», ἡ ὁποία, κατὰ τὸν Μ. Βασίλειον, ἐν σχέσει πρὸς τὴν «ἔγγραφον παράδοσιν», «τὴν αὐτὴν ἰσχύον ἔχει πρὸς τὴν εὐσέβειαν»².

Πολλὰ στοιχεῖα τῆς θεομητορικῆς αὐτῆς παραδόσεως ἐνσωματώθηκαν στὶς μεταγενέστερες γραπτὲς διηγήσεις, ποὺ ἐπέδρασαν σημαντικὰ στὴ διαμόρφωσιν τοῦ περιεχομένου καὶ τῆς ὑμνολογίας τῶν θεομητορικῶν ἑορτῶν, ὅπως καὶ τοῦ ζωγραφικοῦ ἢ εἰκονογραφικοῦ κύκλου, ποὺ ἀναφέρεται στὴ Θεοτόκῳ³.

Στὸ «Πρωτευαγγέλιον τοῦ Ἰακώβου» ὀφείλεται σὲ μεγάλη ἔκτασι ἡ διαμόρφωσις τοῦ περιεχομένου καὶ τῆς ὑμνολογίας τῶν θεομητορικῶν ἑορτῶν. Στὸ ἀπόκρυφο αὐτὸ ἔργο ἔχουν ρίζες πολλὰ εἰκονογραφικὰ θέματα (λ.χ. ἡ ἀποποίησης τῶν προσφορῶν τοῦ Ἰωακείμ, ὁ Ἰωακείμ στὴν ἔρημο, ἡ προσευχὴ τῆς Ἀγίας Ἄννης, ὁ Εὐαγγελισμὸς τοῦ Ἰωακείμ, ἡ συνάντησις Ἰωακείμ καὶ Ἄννης στὴν χρυσῇ πύλῃ, τὸ γενεσιον τῆς Θεοτόκου, οἱ ράβδοι τῶν μνηστήρων, ἡ κλήρωσις τῆς Παρθένου στὸν Ἰωσήφ, ἡ παραλαβὴ τῆς Θεοτόκου ἀπ' τὸν Ἰωσήφ, ὁ Εὐαγγελισμὸς κοντὰ στὸ φρέαρ, ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου στὴν οἰκίαν, ἡ θλιψίς τοῦ Ἰωσήφ καὶ τὸ ἐνύπνιον τοῦ Ἰωσήφ, ἡ πείρα τῆς ἀγνείας, ἡ μαῖα καὶ ἡ Σαλώμη στὴ Γέννησι)⁴.

Στὶς «Πράξεις τοῦ Πιλάτου» ἀπαντῶνται ἐπίσης θεομητορικὰ εἰκονογραφικὰ θέματα (λ.χ. ἡ Παναγία ποὺ θρηνεῖ κοντὰ στὸν Σταυρὸ, ἡ παράστασις τῆς Θεοτόκου στὴν ταφῇ τοῦ Χριστοῦ, ὁ ἐπιτάφιος θρήνος τῆς Παναγίας)⁵.

Ἡ ἀπόκρυφον ἐξ ἄλλου διήγησις Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου γιὰ τὴν κοίμησιν τῆς Θεοτόκου περιέχει ἐπίσης μαριολογικὰ εἰκονογραφικὰ θέματα (λ.χ. τὴν προθανάτια προσευχὴ τῆς Θεοτόκου, τὴν ἀφιξί τῶν Ἀποστόλων πάνω σὲ νεφέλες στὴ σκηνὴ τῆς Κοιμήσεως, τοὺς ἀγγέλους τῆς ἰδίας σκηνῆς, τὸν Χριστὸ ποὺ φέρει τὴν ὑπὸ μορφῇ βρέφους ψυχὴ τῆς Θεοτόκου, τὴ Μετάστασι τῆς Θεοτόκου)⁶.

(Συνεχίζεται)

2. Migne 'Ε.Π. 32, 188.

3. Εὐαγγέλιον Δ. Θεοδώρου, Μαθήματα Λειτουργικῆς, Τεύχος Α', ἐν Ἀθήναις 1975, σ. 131-132.

4. Berthold Altaner, Patrologie², Freiburg 1958, σ. 56, 58, 67. Leonard F e n d t, Einführung in die Liturgiewissenschaft, Berlin 1958, σ. 22. Περισσότερα σχετικῶς ἰδὲ: Κωνστ. Καλοκύρη, Πηγὰς τῆς Χριστιανικῆς Ἀρχαιολογίας, Θεσσαλονίκη 1967, σ. 129-152.

5. Κωνστ. Καλοκύρη, ἐνθ' ἄνωτ., σ. 152-158.

6. Αὐτόθι, σ. 169-180.

1. Περικοπὴ ἐκ τοῦ ε' λόγου τοῦ Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου, ὁ ὁποῖος λόγος εἶναι ἐγκώμιον στὴν Κοίμησιν τῆς Θεοτόκου.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

ΘΕΟΜΗΤΟΡΙΚΟΝ ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΟΝ

ΕΙΣΟΔΙΑ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πατρῶν
κ. ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ

5. ΥΨΗΛΗ ΜΑΘΗΤΕΙΑ

«Παρακαθίσασα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ,
ἤκουε τὸν λόγον αὐτοῦ».

Ἐπὶ τῶν ἀργόσχολοι ἐν τῷ κόσμῳ, ποῦ προτιμοῦν νὰ μὴ ἐργάζωνται, ἀλλὰ νὰ κάθηνται. Δὲν ἔχει καμμίαν σχέσιν μετὰ αὐτοὺς ἡ Μαρία, ἡ ἀδελφὴ τῆς Μάρθας, «ἣ καὶ παρακαθίσασα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ, ἤκουε τὸν λόγον αὐτοῦ».

Φαίνεται ὅτι δὲν τὴν κατανοεῖ, διὰ τὴν στάσιν τῆς αὐτῆς, ἡ Μάρθα, ἡ ὁποία «περιεσπᾶτο περὶ πολλὴν διακονίαν» καὶ παραπονεῖται ὅτι «ἡ ἀδελφὴ τῆς (τῆς) κατέλιπε μόνην διακονεῖν».

Ἄλλ' ὁ Κύριος τὴν ἐδικαίωσεν — «ὅτι τὴν ἀγαθὴν μερίδα ἐξελέξατο» — χωρὶς τοῦτο νὰ σημαίνῃ ὅτι δὲν εἶχε βασίμους λόγους ἡ Μάρθα, νὰ ζητῇ «ἵνα συναντιλάβηται» καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς εἰς τὴν ὅλην εὐθύνην καὶ φροντίδα διὰ τὴν φιλοξενίαν τοῦ Κυρίου καὶ τῶν μαθητῶν Του.

1. Ἡ χαρακτηριστικὴ λέξις τοῦ Εὐαγγελιστοῦ «παρακαθίσασα» ἐκφράζει εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τελείως διάφορον νόημα τοῦ ἀπλοῦ «καθίσασα». Ἡ Μαρία δὲν κάθηται ἀπλῶς, ἀλλὰ παρα-κάθηται, κάθηται δίπλα εἰς τὸν Χριστόν, προσηλωμένη εἰς Αὐτόν.

Δὲν κάθηται ἀμέριμνος καὶ ἀδιάφορος, οὕτως εἰπεῖν ζητοῦσα τὴν ἡσυχίαν τῆς. Ἀλλὰ παρακάθηται πλησίον Του καὶ συμμετέχει εἰς πολὺ σοβαρὸν ἔργον· διότι ἔργον σπουδαῖον, σπουδαιότατον, εἶναι ἡ ἐνασχόλησις μετὰ τὰ πνευματικά.

Πολὺς κόσμος τὸ θεωρεῖ χαμένον κόπον καὶ χρόνον. Ἐκδαπανᾷται εἰς τόσα ἄλλα· καὶ θεωρεῖ ὅτι δὲν ὑπάρχουν περιθώρια διὰ θρησκευτικὰ καὶ ψυχικὰ — πνευματικὰ ἐν γένει — καθήκοντα καὶ ἐνδιαφέροντα.

Πλάνη οἰκτρά. «Ἐνός ἐστι χρεῖα», εἶπεν ὁ Κύριος. Καὶ «τί ὠφελήσει ἄνθρωπον, ἐὰν κερδήσῃ τὸν κόσμον ὅλον καὶ ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ;»

Ἄλλ' εἰς τὸ περιθώριον, ἀλλ' εἰς τὸ πρόγραμμα τῆς ζωῆς, ὡς ἔργον — ὄχι πάρεργον — ὡς ἐνεργὸς δραστηριοποιήσις — ὄχι ἀργοσχολία — πρέπει νὰ

θεωρῆται τὸ τοιοῦτον ἔργον τοῦ πιστοῦ. «Καὶ ταῦτα πάντα (τὰ ἀγαθὰ τῆς ζωῆς) προστεθήσεται ὑμῖν» (Λουκ. ιβ' 31).

2. Ἐπὶ πλέον ἢ φράσις: κάθημαι «παρὰ τοὺς πόδας», (ὡς ἡ Μαρία, «παρακαθίσασα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ»), ἔχει εἰς τὰς σελίδας τῆς Κ.Δ. τὴν ἔννοιαν τῆς μαθητείας. Σημαίνει ἀκούω κάποιον διδάσκαλον· εἶμαι μαθητῆς του· παρακολουθῶ τὰ μαθήματά του, τὴν διδασκαλίαν του.

Ὅμοια ἀκριβῶς ἐκφρασις ὑπάρχει εἰς τὰς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων (κβ' 3) περὶ τοῦ Ἀπ. Παύλου, ὅτι εἶχε μαθητεύσει «παρὰ τοὺς πόδας Γαμαλιήλ», τοῦ σοφοῦ νομοδιδασκάλου.

Καὶ ἡ Μαρία, διὰ τῆς φράσεως ταύτης, παρίσταται ὡς μαθήτρια, ἡ ὁποία κάθηται οὕτως εἰπεῖν, εἰς τὸ θρανίον καὶ παρακολουθεῖ ἐπιμελῶς καὶ μετ' ἀφοσίωσιν τὸν θεῖον Διδάσκαλον. Εἶχε δέ, ὡς γνωστόν, ὁ Κύριος, πλὴν τῶν μαθητῶν Του, καὶ ἓνα κύκλον ἀπὸ μαθητρίας, ποῦ ἐνίοτε ὑπερέβαλον τοὺς μαθητὰς εἰς ἀφοσίωσιν καὶ ζήλον.

Πολὺ πιθανὸν νὰ ἀνῆκεν εἰς τὸν κύκλον αὐτὸν καὶ ἡ Μαρία. Ποῖος δὲ δὲν κατανοεῖ ὅτι ὁ μαθητῆς ἢ ἡ μαθήτρια, ποῦ παρακολουθεῖ εἰς τὰ μαθητικὰ ἔδρανα, ἢ κάθηται καὶ μελετᾷ τὰς ἀντιστοίχους σπουδὰς, ἐπιτελεῖ ἔργον σοβαρὸν καὶ κοπιῶδες καὶ χρήσιμον, καὶ ἀσφαλῶς δὲν εἶναι ἀργόσχολος καὶ φυγόπονος;

Ἴδου διατὶ εἴπομεν ὅτι ἡ Μαρία, εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν, «παρακαθίσασα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ», ἀσχολεῖται μετὰ σπουδαῖον ἔργον, πολὺ ἀνώτερον ἀπὸ τὴν ἀπλῶς χρήσιμον «διακονίαν» τῆς Μάρθας εἰς τὸν τομέα τῆς οἰκοκυρωσύνης καὶ τῆς φιλοξενίας.

Ἐὰν δὲ «παρὰ τοὺς πόδας» κάποιου ἀξιολόγου διδασκάλου εἶναι χρήσιμον καὶ ὠφέλιμον νὰ «παρακάθηται» καὶ νὰ μαθητεύῃ κανεὶς, ἀσυγκρίτως περισσότερον, «παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ» μαθητεύουσα ἡ Μαρία ἐκείνη, εἶναι βέβαιον ὅτι εὔρε τὴν «δόξαν καὶ τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν ζωὴν» (Ἰω. ιδ' 6), τὴν «δόξαν» τῆς σωτηρίας, τὴν ἐξ ἀποκαλύψεως «ἀληθειαν», καὶ τὴν αἰώνιον «ζωὴν» τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

3. Σήμερον, ἑορτὴν τῶν Εἰσοδίων — καὶ εἰς ὅλας τὰς ἑορτὰς τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου — ἀκού-

οντες ταῦτα ἐκ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου, εὐλόγως φέρομεν τὴν σκέψιν πρὸς Αὐτήν. Καὶ ἀναλογιζόμεθα ὅτι κατ' ἐξοχὴν ἡ Παναγία Παρθένος καὶ Θεοτόκος Μαρία ἔδωκεν ἐκ νεότητος Αὐτῆς τὴν καρδίαν Της εἰς τὸν Θεὸν καὶ τὸ θέλημά Του καὶ τὴν βασιλείαν Του.

Διὰ τοῦτο ἄλλωστε ὁ Κύριος, ἐπιδοκιμάζων τὸν μακαρισμὸν τῆς Παναγίας Μητρός Του, διεκήρυξε συγχρόνως ὅτι εἶναι ὄντως («μενοῦν γε») «μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ φυλάσσοντες αὐτόν». Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον ἀνομολογεῖ, μὲ τὸ αὐθεντικὸν του στόμα, ὅτι ἡ Παναγία Μητέρα Του ὀφείλει τὸν μακαρισμὸν Της εἰς τοῦτο ἀκριβῶς· ὅτι «οὐκ ἐκάθησε» καὶ δὲν προσεκολλήθη ἡ ψυχὴ καὶ ἡ καρδία Της εἰς κανένα ἄλλο ἠθικὸν πρότυπον ἢ ἰδεῶδες, «ἀλλ' ἢ ἐν τῷ νόμῳ Κυρίου τὸ θέλημα Αὐτῆς, καὶ ἐν τῷ νόμῳ Αὐτοῦ ἐμελέτα ἡμέρας καὶ νυκτός» (Ψαλ. α' 1).

Τὸ ἀντίστοιχον πρὸς ἡμᾶς μήνυμα τῆς παρουσίας ἑορτῆς Της εἶναι, κατὰ ταῦτα, κλήσις καὶ προτροπὴ νὰ κάνωμεν καὶ τὰ ἰδικά μας («εἰσόδια») εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, μὲ εἰσιτήριοι παρεχόμενον ὑπὸ τοῦ Υἱοῦ Της καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ. «Ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο». Αὐτὸ εἶναι τὸ εἰσιτήριον ἢ ἀποδοχὴ καὶ προσωπικὴ οικείωσις ὑπὸ ἐνός ἐκάστου ἐξ ἡμῶν τῆς σωζούσης χάριτος καὶ τοῦ λόγου τῆς ἀληθείας τοῦ Χριστοῦ. Καὶ τὸ ἀνοιγμα τῆς εἰσόδου — τὰ ἱερά μας «εἰσόδια» — εὐδοιοῦνται διὰ τῆς μετανοίας μας. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἀπαρχὴ — ἡ καλὴ ἀρχὴ καὶ εἰσόδος εἰς τὴν ἐν Χριστῷ ζωὴν — καθὼς προσκήρυξεν ὁ ἐντεταλμένος Πρόδρομος Αὐτοῦ Ἰωάννης («πρὸ προσώπου τῆς εἰσόδου αὐτοῦ βάπτισμα μετανοίας παντὶ τῷ λαῷ» τοῦ Θεοῦ (Πράξ. ιγ' 24)).

6. ΟΡΓΑΝΟΝ ΣΩΤΗΡΙΑΣ

«Μετὰ δὲ τὸ δεῦτερον καταπέτασμα σκηνῆς ἡ λεγομένη ἄγια ἀγίων».

(Ἐβρ. θ' 3).

Περιγραφὴν τῆς «σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου» ἠκούσαμεν σήμερα ἐκ τοῦ Ἀποστόλου. Μὲ ἰδιαιτέραν λεπτομέρειαν περιγράφει τὸ ἱερὸν κείμενον τὸν πρῶτον ἐκεῖνον ἱερὸν καὶ ἅγιον τόπον, ποῦ καθιερώθη κατ' ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ καὶ μὲ φροντίδα τοῦ Μωϋσέως, διὰ νὰ ἔχη «δικαιώματα λατρείας» καὶ νὰ ἐξυπηρετῆ τὰς λατρευτικὰς ἀνάγκας τοῦ περιουσίου λαοῦ τοῦ Θεοῦ, καὶ δὴ νὰ συνοδεύῃ τοὺς Ἰσραηλίτας, ὡς κινητὸς οὕτως εἰπεῖν ναὸς καὶ τόπος ἱερὸς συναντήσεως καὶ ἀποκαλύψεως τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν λαόν Του, κατὰ τὴν πορείαν του διὰ μέσου τῆς ἐρήμου πρὸς τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας. Ἡ περιγραφή ἀναφέρει ἕνα πρὸς ἕνα τὰ ἱερά ἀντικείμενα καὶ τὰ μέρη τῆς ἱερᾶς αὐτῆς «σκηνῆς». Ὑπὸ τὸ φῶς δὲ τῆς Κ.Δ. θεωρεῖται ὅτι τόσον αὐτὴ αὐτὴ ἢ «σκηνὴ» προστύπωνε τὸ ἔμψυχον «σκήνωμα τοῦ Λόγου», τὴν Παναγίαν Μητέρα τοῦ ἐνανθρωπήσαντος

Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, ὅσον καὶ τὰ καθ' ἕκαστον μέρη καὶ σκευὴ αὐτῆς συμβολίζουν ἐπίσης Ἐκεινήν, ἢ Ὅποια ἀντιστοιχῶς ὑμνεῖται ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ὡς «κίβωτος» καὶ ὡς «λυχνία» καὶ ὡς «τράπεζα» καὶ «στάμνος» καὶ «ράβδος» καὶ «ἐλαστῆριον» — μὲ ὅλα τὰ ὀνόματα τῶν ὑπαρχόντων εἰς τὴν «σκηνὴν». Διότι ὅλα ὁμοῦ καὶ ἕνα ἕκαστον ἰδιαιτέρως προεσήμαναν Αὐτήν, τὴν Ὅποιαν ἡ εὐδοκία τοῦ Θεοῦ θὰ ἐξέλεγεν ὡς ὄργανον τῆς σωτηρίας τοῦ κόσμου, ὅταν θὰ ἤρχετο («τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου» [πρβλ. π.χ. «χαῖρε ἔμψυχε τράπεζα, ἄρτον ζωῆς χωρήσασα»· «χαῖρε θεία στάμνε τοῦ μάννα» κ.τ.τ.].

1. Τὰ μεγάλα Γεγονότα τῆς θείας Οἰκονομίας διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ κόσμου, ἢ ἐνσάρκωσις τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ διὰ τῆς Θεοτόκου, καὶ ὁ διὰ Σταυροῦ ἀπολυτρωτικὸς θάνατος Αὐτοῦ, ἀφ' ἐνός μὲν ἐμφανίζουν τὴν Παναγίαν ὡς ὄργανον τῆς εὐδοκίας τοῦ Θεοῦ, ἀφ' ἑτέρου δὲ προβάλλουν αὐτὸ τοῦτο («τὸ ἀπ' αἰῶνος ἀπόκρυφον καὶ ἀγγέλοις ἄγνωστον μυστήριον» τῆς ἐν Χριστῷ σωτηρίας, ὅτι διὰ τῆς Θεοτόκου «τοῖς ἐπιγῆς πεφανέρωται»). Τὰ δύο ταῦτα «Θεὸς ἐν ἀσυγχύτῳ ἐνώσει σαρκούμενος, καὶ σταυρὸν ἔκουσιῶς ὑπὲρ ἡμῶν καταδεξάμενος», ὅπως ψάλλει ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός, συνδέονται ἄμεσα μεταξύ των. Ἡ δὲ Παναγία, τῆς ὁποίας ἑορτάζομεν τὰ ἱερά Εἰσόδια, κατέχει σπουδαιοτάτην θέσιν εἰς αὐτά.

Ὁ Θεόπνευστος Ἀπόστολος Παῦλος συσχετίζει καὶ ἀναλύει διδασκτικώτατα καὶ ἐποικοδομητικώτατα τὴν θέσιν τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου εἰς τὸ μέγα τοῦτο τῆς σωτηρίας μυστήριον, μὲ τοὺς ἐξῆς λόγους του, οἱ ὅποιοι, σημειωτέον, εὐλόγως καὶ ἐπικαιρῶς ἀκούονται, περιλαμβανόμενοι εἰς τὸ σύνθηρον ἀποστολικὸν ἀνάγνωσμα τῶν Θεομητορικῶν ἑορτῶν (Φιλιπ. β' 5-11).

Ὁ Χριστὸς — λέγει — «ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων, οὐχ ἀρπαγμὸν ἠγήσατο τὸ εἶναι ἴσα Θεῷ, ἀλλ' ἐαυτὸν ἐκένωσε μορφῇ δούλου λαβών, ἐν ὁμοίωματι ἀνθρώπων γενόμενος, καὶ σχήματι εὐρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος ἐταπεινώσεν ἑαυτὸν γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ».

Κεντρικὴ ἔννοια τῶν ἀποστολικῶν αὐτῶν λόγων εἶναι τὸ ὅτι ὁ Χριστὸς «ἐκένωσε ἐαυτόν». Καὶ εἶναι θεμελιώδους σημασίας ἀλήθεια τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν πίστεως ἢ μυστηριώδους αὐτῆς «ἐκένωσις» ἢ ἀφορῶσα εἰς τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ. Ἐπισημαίνει αὕτη ὅτι·

Ὁ βασιλεὺς τοῦ Παντός ἐμφανίζεται λαμβάνων «μορφὴν δούλου». Ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ γίνεται ἄνθρωπος, σαρκωθείς ἐκ τῆς ἀειπαρθένου Μαρίας καὶ δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους «ἐν ὁμοίωματι ἀνθρώπων γενόμενος καὶ σχήματι εὐρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος».

Αὐτὸ εἶναι ἤδη μεγάλη συγκατάβασις τοῦ Θεοῦ. Τὸ μεγαλεῖον τῆς θεότητος συγκαλύπτεται ἀπὸ τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν, τὴν ὁποίαν προσέλαβεν ἐκ τῆς Θεοτόκου ὁ Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ, γενόμενος

άνθρωπος — «υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου», ὅπως ὁ Ἰδιος ὠνόμαζε τὸν Ἐαυτὸν Του ὁ Θεάνθρωπος Κύριος.

Αὐτὴ δὲ ἡ συγκατάβασις εἶναι μία ἐκουσία ἐξωτερικὴ σμίκρυνσις τῆς θεϊκῆς Του δόξης καὶ μεγαλειότητος. Καὶ αὐτὴ ἀκριβῶς εἶναι ἡ «κένωσις». Οὕτως εἶπεῖν, κατὰ τὸν ἱ. ὑμνογράφον, «ὁ ἀχώρητος παντὶ» ἔγινε τόσο μικρὸς, ὥστε «ἐχώρηθη ἐν γαστρὶ» τῆς Παρθένου. Ἐκείνη δὲ ἀντιστοίχως ἔγινε «πλατυτέρα τῶν οὐρανῶν» καὶ «ὑψηλότερα τῶν οὐρανῶν», ἀφοῦ «ἐχώρησεν» ἐντὸς Αὐτῆς, τὸν ἐπουράνιον καὶ ὑπερουράνιον Θεὸν καὶ Κύριον. Καὶ οὕτως ἡ Θεοτόκος ἔγινε τὸ «δοχεῖον τοῦ Ἀχωρήτου» καὶ τὸ ἐκλεκτὸν Ὅργανον τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ Υἱοῦ Του, «ἵνα σωθῆ ὁ κόσμος δι' αὐτοῦ» (Ἰω. γ' 17).

2. Ἐξωτερικὴ, ὡς εἶπομεν, εἶναι ἡ τοιαύτη «κένωσις» τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ. «Ὁ γὰρ ἦν διέμενε, Θεὸς ὢν ἀληθινός», πάλιν κατὰ τὸν ὑμνογράφον «καὶ ὁ οὐκ ἦν προσέλαβεν, ἄνθρωπος γενόμενος διὰ φιλανθρωπίας».

Δὲν ἀπεξενώθη καὶ δὲν ἀπεγυμνώθη ἀπὸ τὴν θεότητά Του — πῶς ἦτο δυνατόν τοῦτο; — ἀλλὰ μόνον τὴν συνεκάλυψε κάτω ἀπὸ τὴν ἀνθρωπίνην «μορφὴν», μετὰ τὴν ὁποίαν ὁ «Θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκὶ» (Α' Τιμ. γ' 16), γεννηθεὶς ἐκ τῆς Παρθένου καὶ Θεοτόκου.

Ὅπως ὁ λαμπρὸς καὶ ἀκτινοβόλος ἥλιος δὲν παύει νὰ εἶναι αὐτὸς ποῦ εἶναι, ὅταν τὸν καλύπτουν τὰ σύννεφα ἢ γίνεται μία ἐκλειψις, οὕτω καὶ ὁ Ἥλιος τῆς δικαιοσύνης, ὁ Χριστός. Ἦτο καὶ παρέμενε Θεὸς ἀληθινός, καὶ ὅταν μετὰ ἄκραν φιλανθρωπίας καὶ συγκατάβασιν ἐδέχετο τὴν «κένωσιν», τ.ἔ. τὴν παρουσίαν Του μετὰ ἀνθρώπινον «πρόσλημμα», τὸ ὁποῖον ἀπέκρυπτε καὶ συνεκάλυπτε τὴν δόξαν τῆς θεϊκῆς Του μορφῆς.

Καὶ τὰ σύννεφα τῆς ἁμαρτίας, ἐξ ἄλλου, ποῦ ἐπὶ αἰῶνας ἀπέκρυψαν τὸν ἀληθινὸν Θεὸν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων καὶ ἐδημιούργησαν οὕτως εἶπεῖν προσωρινὴν ἐκλειψιν Αὐτοῦ, διελύθησαν ὅταν «ἐπεφάνη ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἢ σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώποις» (Τίτ. β' 11). Αὐτῆς τῆς χάριτος καὶ «τῆς εὐδοκίας Θεοῦ τὸ προσέμιον καὶ τῆς τῶν ἀνθρώπων σωτηρίας ἢ προκλήρουξίς» προαναγγέλλεται διὰ τῶν Εἰσοδίων τῆς Παναγίας εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Θεοῦ. Καὶ θὰ ἀποκορυφωθῆ, ὅταν ἡ Παναγία θὰ δεχθῆ τὴν «ρομφαίαν» εἰς τὴν καρδίαν Τῆς (Λουκ. β' 35), βλέπουσα ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ κρεμάμενον τὸν Υἱὸν Τῆς.

3. Ἄλλ' ὅπως προσθέτει ὁ θεῖος Ἀπόστολος, ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ «οὐχ ἄρπαγμὸν ἠγάγησεν τὸ εἶναι ἴσα Θεῶ». Δὲν ἄρπαξε μετὰ καμμίαν ἐπανάστασιν τὴν δόξαν καὶ τὸ μεγαλεῖον τῆς θεότητος, ὅπως ἄλλοι ἐπεχείρησαν (ἐκ τῶν ἀγγέλων ὁ Ἐωσφόρος καὶ ἐκ τῶν ἀνθρώπων οἱ πρωτόπλαστοι) καὶ ἐπατάθη ἡ ἀνταρσία των.

Ὁ Χριστὸς εἶναι ἀπ' ἀρχῆς καὶ ἐκ φύσεως «Θεὸς ἀληθινὸς ἐκ Θεοῦ ἀληθινοῦ». Καὶ «σαρκωθεὶς ἐκ Πνεύματος Ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς Παρθένου καὶ ἐνανθρω-

πήσας» δὲν εἶχε λόγον νὰ φοβῆται τὴν «κένωσιν» ταύτην, μήπως τυχὸν χάσῃ τὴν θεότητα! Ἀλλὰ τὴν ἀπεδέχθη ἐκουσίως. Καὶ ἔγινεν ἄνθρωπος διὰ τὸν ἄνθρωπον.

Ἡ ἀγάπη Του «δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν» ἔφθασε μέχρι τῆς ἐσχάτης ταπεινώσεως καὶ θυσίας. «Ἐαυτὸν ἐκένωσε, γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ».

Ὅπως ἐδέχθη τὴν σάρκωσιν, διὰ τῆς Θεοτόκου, ἔτσι ἐδέχθη καὶ τὸν θάνατον, διὰ τοῦ Σταυροῦ. Διὰ νὰ ὁδηγήσῃ ἡμᾶς εἰς τὴν ἀνάστασιν.

Ἡ Παναγία καὶ ὁ Σταυρός, τὰ δύο Ὅργανα τῆς σωτηρίας μας, ἐκφράζουν παραλλήλως τὴν «κένωσιν» τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, «Ὅστις «δι' ἡμᾶς ἐπτώχευσε πλούσιος ὢν, ἵνα ἡμεῖς τῇ ἐκείνου πτωχεύσῃ σαμεν» (Β' Κορ. γ' 9).

Ἄς σκεπτώμεθα πάντοτε πῶς θὰ ἐπωφεληθῶμεν ἀπὸ τῶν «πλούσιον ἐν ἐλέει» Κύριον (Ἐφ. β' 4) καὶ Σωτήρά μας. Καὶ εἶθε, διὰ τῶν πρεσβειῶν τῆς Ἵπεραγίας Θεοτόκου, νὰ ἀξιωθῶμεν νὰ ἔχωμεν καὶ ἡμεῖς «παρηρησίαν εἰς τὴν εἴσοδον τῶν Ἁγίων ἐν τῷ αἵματι τοῦ Ἰησοῦ» (Ἐβρ. ι' 19). Μακάρια καὶ δεδοξαμένα «εἰσόδια» εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

ΝΕΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Τῆς ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

ΑΓΙΑ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗ ΕΒΔΟΜΑΣ

★

Μιχάλη Μακράκη
Η ΛΥΤΡΩΤΙΚΗ ΔΥΝΑΜΗ ΤΟΥ ΠΟΝΟΥ
ΣΤΗ ΖΩΗ ΚΑΙ ΣΤΟ ΕΡΓΟ
ΤΟΥ Φ. ΝΤΟΣΤΟΓΙΕΦΣΚΙ

★

Π. Β. Πάσχου
Ο ΓΛΥΚΑΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΓΓΕΛΩΝ

★

Ἰ. Μ. Χατζηφώτη
ΑΝΘΗ ΕΥΛΑΒΕΙΑΣ ΤΟΥ ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗ

★

Πιπίνας Τσιμικάλη
Ο ΧΑΡΤΑΕΤΟΣ
ΚΑΙ Η ΚΟΚΚΙΝΗ ΟΜΠΡΕΛΛΑ

★

Νίκου Ἀρβανίτη
ΤΟ ΑΙΓΑΙΟ ΣΤΙΣ ΦΛΟΓΕΣ

★

Δημήτρη Φερούση
ΚΥΡΙΛΛΟΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΙΟΣ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ, ΚΑΝΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΑΠΟΡΙΕΣ

Τοῦ κ. ΙΩΑΝΝΟΥ ΦΟΥΝΤΟΥΛΗ
Καθηγητοῦ Παν/μίου Θεσσαλονίκης

433. Κατὰ τὸ ἔτος 1984 συνέπεσε ἡ Κυριακὴ τῆς Σταυροπροσκυνήσεως μετὰ τὴν ἑορτὴ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ. Κατὰ τὸ «Τυπικόν», ἐνῶ οἱ δύο ἀκολουθίαι εἶχαν συμπαλῆ, παρελείφθησαν στὴ θεία λειτουργία ὁ ἀπόστολος τῆς ἑορτῆς καὶ τὸ εὐαγγέλιο τοῦ Σταυροῦ. Δὲν θὰ ἦταν πιὸ συνεπὲς καὶ ἐπομένως πιὸ ὀρθὸ νὰ ἀναγνωσθοῦν καὶ τὰ δύο αὐτὰ ἀναγνώσματα, ἀφοῦ μάλιστα ἔτσι γίνεται καὶ στὸ Ἅγιον Ὄρος; (Ἐρώτησις Πανοσιολ. Ἀρχιμ. Φ.).

Τὰ ἰσχύοντα νεώτερα «Τυπικά» τοῦ Κωνσταντίνου καὶ τοῦ Βιολάκη προβλέπουν στὴν ἀνωτέρω περιπτώσει ἀνάγνωσι τοῦ ἀποστόλου τῆς Σταυροπροσκυνήσεως καὶ τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Εὐαγγελισμοῦ. Ἐπὶ τῇ βάσει τῆς διατάξεως αὐτῆς ἔγινε ἡ παράλειψις τῶν δύο ἄλλων περικοπῶν, ἐπεὶδὴ στίς ἐνορίες, ὅπως εἶναι γνωστὸ καὶ ὅπως εἶδαμε σὲ προηγούμενες ἀπαντήσεις, δὲν διαβάζονται πιά διπλὰ ἀναγνώσματα. Στίς ἐπὶ μέρους περιπτώσεις τῆς ἑορτῆς τοῦ Εὐαγγελισμοῦ καὶ ἄλλων παρομοίων ἑορτῶν, ἀλλὰ ἰδιαιτέρως στὴν Προθεωρία «Περὶ ἀποστόλου καὶ εὐαγγελίου» τοῦ «Τυπικοῦ» τοῦ Γ. Βιολάκη (§ 12, σελ. 36-37, ἐκδ. Μ. Σαλιβέρου, ἐν Ἀθήναις 1921) ἔχουν καταστρωθῆ οἱ σχετικὲς διατάξεις, ποῦ, ἐφαρμόζοντας τὴν ἀρχὴ νὰ ἀναγινώσκεται ἓνα μόνον ζεῦγος ἀναγνωσμάτων κατὰ τὴ θεία λειτουργία, ὀρίζουν πότε θὰ προτιμᾶται ὁ ἀπόστολος ἢ τὸ εὐαγγέλιον τῆς Κυριακῆς ἢ τῆς ἑορτῆς καὶ πότε θὰ λέγονται τὰ ἀναγνώσματα μόνον τῆς ἑορτῆς ἢ μόνον τῆς Κυριακῆς. Στὸν καθορισμὸ τῶν διατάξεων αὐτῶν οἱ δύο συγγραφεῖς τῶν νεωτέρων «Τυπικῶν» μας δὲν εἰσάγουν προφανῶς νέα πράξι, ἀλλὰ καταγράφουν αὐτὴ ποῦ πρὶν ἀπὸ αὐτοὺς εἶχε βαθμηδὸν ἐπικρατήσῃ στὴ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ. Ἡ τάξι αὐτὴ ἐπεκράτησε διὰ τῶν «Τυπικῶν» αὐτῶν καὶ στίς ἐξαρτώμενες ἢ ἐπηρεαζόμενες ἀπὸ τὴν τάξι τοῦ Πατριαρχείου ἐλληνικῆς ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας.

Ἀντίθετα τὸ «Τυπικόν» τοῦ ἁγίου Σάββα καὶ ὅλα τὰ νεώτερα μοναχικὰ Τυπικά ποῦ τὸ ἀκολουθοῦν, ὅπως ἐπίσης καὶ τὸ σλαβωνικὸ Τυπικόν, δὲν γνωρίζουν τὴν παράλειψι αὐτὴ τῶν περικοπῶν, ἀλλὰ ὀρίζουν νὰ διαβάζονται διπλῆς ἢ ἀκόμα καὶ τριπλῆς περικοπέας, προσθέτοντας στὸν ἀπόστολο καὶ στὸ εὐαγγέλιον τῆς Κυριακῆς καὶ τὰ ἀναγνώσματα τῆς ἑορτῆς ἢ τοῦ ἑορ-

ταζομένου ἁγίου. Αὐτὸ βέβαια γίνεται στίς περιπτώσεις ἐκεῖνες ποῦ συμπάλλονται οἱ ἀκολουθίαι καὶ ὄχι στίς μεγάλες δεσποτικῆς ἑορτές, τῶν ὁποίων ἡ ἀκολουθία ψάλλεται ἀμιγῶς, ἔστω καὶ ἂν τύχουν σὲ Κυριακῇ. Φυσικὰ ὅπως σημειώνεται καὶ στὴν ἐρώτησι, αὐτὸ εἶναι τὸ ἀκριβέστερο καὶ τὸ συνεπέστερο. Ἐφ' ὅσον δηλαδὴ τὰ δύο γεγονότα συνεορτάζονται καὶ συμπάλλονται οἱ δύο ἀκολουθίαι, πῶς θὰ ἦταν λογικὸ νὰ παραλειφθῇ τὸ ἀνάγνωσμα, ποῦ ἀνήκει στὴν κάθε μιὰ καὶ ἀποτελεῖ πολλὰς φορές καὶ τὸ κέντρο γύρω ἀπὸ τὸ ὁποῖο στρέφεται ὁ ἑορτασμός καὶ ἡ ἀκολουθία καὶ ποῦ θὰ ἀποτελέσῃ τὸ ἀντικείμενον τῆς διδασκαλίας στὴν ὁμιλία ποῦ ἐπακολουθεῖ. Στὴν περίπτωσι ποῦ θέτει ἡ ἐρώτησις, καθὼς καὶ στὴν ὁμοίᾳ περιπτώσει τῆς συμπτώσεως τοῦ Εὐαγγελισμοῦ μετὰ τίς ἄλλες Κυριακῆς τῆς Μεγάλῃς Τεσσαρακοστῆς, αὐτὸ εἶναι ἀρκετὰ ἐμφανές. Σ' ἄλλες ὁμως περιπτώσεις εἶναι ἀκόμα πιὸ ἔντονον. Ἐπὶ παραδείγματι, μένοντας στὴν προθεωρία τοῦ «Τυπικοῦ» τοῦ Βιολάκη, ἂν ὁ Εὐαγγελισμὸς συμπέσῃ μετὰ τὸ Σάββατον τοῦ Λαζάρου ἢ τὴν Κυριακὴν τῶν Βατῶν στὴ λειτουργία διαβάζεται μόνον τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Λαζάρου ἢ τῶν Βατῶν ἀντιστοίχως καὶ ὄχι τῆς ἑορτῆς, ποῦ ἀφηγεῖται τὸ γεγονός τοῦ Εὐαγγελισμοῦ. Τὸ ἴδιον γίνεται ἂν συμπέσῃ ἡ ἑορτὴ τῆς Ὑπαπαντῆς μετὰ Κυριακὴν τοῦ Τριωδίου. Ἀντίθετα πάλι παραλείπονται τὰ εὐαγγέλια τῶν Κυριακῶν ἂν συμπέσῃ κατ' αὐτὰς ἑορτές τοῦ Προδρομοῦ, τῶν κορυφαίων καὶ τῶν δώδεκα ἀποστόλων, τῶν εὐαγγελιστῶν, τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν καὶ τῶν ἁγίων Πατέρων τῶν Συνόδων. Στίς περιπτώσεις τῶν δύο θεομητορικῶν ἑορτῶν ἐπιχειρεῖται κάποια θεραπεία, ἀφοῦ τὸ εὐαγγέλιον τῆς λειτουργίας τῆς ἑορτῆς μεταφέρεται στὸν ὄρθρον. Πρακτικῶς ὁμως ἡ ὠφέλεια εἶναι μηδαμινή, ἀφοῦ τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἑορτῆς ἀκούεται ἀπὸ ἐλάχιστους καὶ παραλείπεται κατὰ τὴ μεγάλη συναξί τῶν πιστῶν τῆς θείας λειτουργίας. Ἡ παράλειψις ἐξ ἄλλου τῶν εὐαγγελίων τῶν Κυριακῶν, ὅταν συμπέσουν μετὰ ἑορτῆς μεγάλων ἁγίων, ποῦ μνημονεύσαμε πιὸ πάνω, δὲν γνωρίζω κατὰ πόσον μπορεῖ νὰ θεωρηθῇ σύμφωνη πρὸς τὴν ἐκκλησιαστικὴν παράδοσι, ποῦ μετὰ ἰδιαίτερη εὐλάβεια ἦταν πάντα προσκολλημένη στὴ σειρὰ τῶν ἀναγνωσμάτων τοῦ Κυριακοδρομίου καὶ δὲν τὰ παρέλειπε παρὰ μόνον ὅταν συνέπιπτε μετὰ Κυριακὴν μιὰ ἀπὸ τίς μεγάλες δεσποτικῆς ἑορτές.

Ἡ τάξι αὐτὴ τῆς ἀναγνώσεως διπλῶν ἀναγνωσμάτων προβλέπεται, καθὼς εἶπαμε πιὸ πάνω, ἀπὸ τὸ «Τυπικόν» τοῦ ἁγίου Σάββα καὶ ἀπὸ ὅλα τὰ νεώτερα

“ΤΩΝ ΘΛΙΒΟΜΕΝΩΝ Η ΧΑΡΑ,,

Τοῦ κ. ΜΑΝΩΛΗ ΜΕΛΙΝΟΥ

Στὸν «Μῆνα τῆς Παναγίας» ποῦ διανύουμε, τὸν Αὐγούστο, ἀκούγεται στοὺς Ναοὺς τῆς Ὁρθοδοξίας μας — τὰ δειλινὰ — ἡ ἠδύμολπη στροφή τοῦ ὕμνου. Ἀπευθύνεται σ’ Ἐκείνη, ποῦ εἶναι, κοντὰ στ’ ἄλλα, «ὁ γλυκασμὸς τῶν ἀγγέλων, τῶν θλιβομένων ἢ χαρὰ, Χριστιανῶν ἢ προστάσις...».

Εἶναι ἡ καταφυγὴ μας! Προστρέχουμε σ’ αὐτὴ τῇ μεγάλῃ Μητέρα τοῦ Χριστοῦ. Μ’ ἐμπιστοσύνη κι ἐλπίδα («ἀκλινῆ καὶ βεβαίαν»). Σὰν Μητέρα τοῦ Θεοῦ καὶ Παναγία, κορυφαία ἀνάμεσα στοὺς Ἁγίους — τοὺς «φίλους τοῦ Θεοῦ» — ἔχει τὴν παρρησία νὰ μεσιτεύει καὶ τῇ δύναμει νὰ προστατεύει. Σὰν Μητέρα τοῦ πόνου, τῆς ὁποίας «τὴν ψυχὴν διεπέρασε ρομφαία» ἔχει καὶ τὴν προθυμία νὰ μᾶς συντρέξει. Πονεῖ ἐκεῖνους ποῦ πονοῦν. Εἶναι ἡ Ἐπουράνια Μητέρα μας, καὶ κατὰ τοὺς Πατέρες («ἡ μετὰ Θεὸν Θεός»). Ἡ θεομητορικὴ μεσιτεία στὸν θρόνο τῆς Χάριτος τοῦ Υἱοῦ της εἶναι ἡ ὑπέρτατη προσευχὴ. Ἀποτελεῖ βίωμα χριστιανικό, ἔχει γίνεϊ πιά πίστη μέσα στὶς ψυχές μας, ὅτι ἡ Παναγία «προφθάνει» στὶς δύσκολες στιγμὲς τῆς ζωῆς. Αἰώνων πείρα καὶ ἱστορία πολυκύμαντη, ἐθνικὴ καὶ ἀτομικὴ, δημιούργησαν διεργασίες ἐσωτερικὲς καὶ διαμόρφωσαν, σὰν ἓνα εἶδος ἐνστίκτου, αὐτὴ τὴν τάση. Τὸ ἐπιφώνημα «Παναγία μου» εἶναι ἐπίκληση βοήθειας· σὰν νὰ κράζουμε: «μᾶνα μου»!...

Ἄλλὰ καὶ ἡ πραγματικότητα ἀνταποκρίνεται στὰ πιστεύματά μας καὶ ἐπιμαρτυρεῖ. Δὲν εἶναι τοῦτο ψευδαίσθηση, ἀλλὰ ρεαλιστικὴ διαπίστωση. «Ὅταν αὐτῶν λυπηρῶν ἐπαγωγὰι χειμάζουσι τὴν ταπεινὴν ψυχὴν» τοῦ κουρασμένου ὁδοιπόρου τῆς ζωῆς· ὅταν μᾶς κυκλώνουν ἐρείπια, ἐρείπια ὕλικὰ καὶ ψυχικὰ, ἐρείπια συνειδήσεων καὶ χαρακτήρων, τότε ποῦ ἡ καρδιὰ ματώνει, τὰ γόνατα λυγίζουν, τὰ μάτια δακρῦζουν... ὅταν θολώνει ὁ ὄριζοντας τῆς ψυχῆς καὶ ἡ γαλήνη φυγαδεύεται, μ’ ἐμπιστοσύνη καταφεύγουμε σ’ ἐκείνη, σὰν στὴ μητέρα μας. Τῆς ἀνοίγουμε

χειρόγραφα Ἁγιορειτικὰ «Τυπικὰ» (π.χ. τῶν Μονῶν Διονυσίου, Γρηγορίου, Κωνσταντινίου, Ξηροποτάμου, Παντελεήμονος καὶ ἁγίου Παύλου, ποῦ εἶδαμε) καὶ ἀπὸ τὸ τυπικὸ ποῦ τηρεῖται καὶ σήμερα στὶς σλαβικὲς Ἐκκλησίες. Στὸ Ἅγιον Ὄρος μάλιστα ἡ εὐλάβεια πρὸς τὴν προστάτιδα τοῦ ἱεροῦ Τόπου ὑπεργία Θεοτόκου ἐμφράζεται καὶ μὲ τὴν ἀνάγνωσι τοῦ θεομητορικοῦ ἀποστόλου καὶ τοῦ εὐαγγελίου, παράλληλα μὲ τὶς περικοπὲς τῆς σειρᾶς, σχεδὸν στὶς περισσότερες λειτουργίες τοῦ ἔτους, μὲ τάσεις μάλιστα προτάξεως τοῦ ἀποστόλου καὶ τοῦ εὐαγγελίου τῆς Θεοτόκου.

(Συνεχίζεται)

τὴν καρδιά μας. Θὰ στεγνώσουν τότε τὰ δάκρυα καὶ θὰ πάψουν οἱ λυγμοί. Καὶ «ἡ λύπη ἡμῶν εἰς χαρὰν γενήσεται». Εἶναι βέβαια ἡ Μητέρα τοῦ πόνου («Mater dolorosa» τὴν ὀνομάζουσι οἱ ξένοι), ἀλλὰ καὶ τῆς χαρᾶς ἡ Μητέρα. Κανεὶς δὲν τὴν ἐπικαλεῖται εἰς μάτην. Κανεὶς πόνος δὲν θὰ τὴν βρεῖ ἀδιάφορη. «Οὐδεὶς προστρέχων ἐπὶ Σοὶ κατησχυμένος ἀπὸ Σοῦ ἐκπορεύεται...» τῆς ψάλλει εὐλαβικὰ ἡ πιστεύουσα χριστιανικὴ ψυχὴ, αὐτὲς τὶς μέρες, καθὼς πλησιάζει ἡ γιορτὴ Τῆς.

Ἡ προσωπικὴ ἱστορία τοῦ καθενὸς μας πολλὰ ἀσφαλῶς θαυμαστὰ γεγονότα ἔχει ν’ ἀφηγηθεῖ. Ἡ ἑλληνικὴ ἐμπειρία, γενικότερα, ἡ ἐπικὴ πορεία τῆς Πατρίδας μας προβάλλει ἀμέτρητες περιπτώσεις, ποῦ ἡ Παναγία ἀποδείχτηκε «τῶν θλιβομένων ἢ χαρὰ» καὶ «ἐλπίς ἀπηλπισμένων».

Στὸ πέλαγος τῆς ζωῆς — σ’ αὐτὸ πρὸ παντὸς — ἀμέτρητες εἶναι οἱ περιπτώσεις σωτηρίας, μὲ τὴν ἐπίκληση τῶν θεομητορικῶν πρεσβειῶν, ποῦ εἶναι τῆς «εὐσπλαχνίας ἢ ἄβυσσος» καὶ ἀποβαίνει «τῶν θλιβομένων ἢ χαρὰ». Ἡ Παναγία μας «ἐν τῇ Κοιμῆσει τὸν κόσμον οὐ κατέλιπε». Μένει κοντὰ μας. Εἶναι τῶν πονεμένων ἢ ἀντιπρόσωπος. Θὰ γονατίσει καὶ τώρα ἡ ψυχὴ μας μπροστὰ στὴ σεπτὴ Τῆς μορφή. Γιὰ νὰ βροῦμε τὸ ψυχικὸ ξεκούρασμα, ν’ ἀντλήσουμε παρηγοριὰ μέσα στὴν ἐρημιὰ τῆς ἀγχώδους ζωῆς. Θὰ πεισθοῦμε κι ἐμεῖς τότε, ἐκ τῶν πραγμάτων, ὅτι Ἐκείνη εἶναι ἀληθινὰ «τῶν θλιβομένων ἢ χαρὰ»!

ΠΕΡΙΠΛΑΝΗΣΕΙΣ

Ἡ ποιμαντική ἀντιμέτωπιση τῆς ἀδειΐας

ΤΟΥ κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Μ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ
Ἐπ. Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Δέηση καὶ ἀναμονή

Βαθειὰ καὶ ὑποδλητική ἀκουγόταν ἐκεῖνο τὸ θράδου ἢ φωνὴ τοῦ λειτουργοῦ ἱερέα, ποὺ ἀπήγγειλε τὰ αἰτήματα τῆς συναπτῆς στῆ Λιτὴ τῆς ἀγρυπνίας, παραμονὴ τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος. Ὁ χορὸς τῶν καλογραϊῶν συνόδευε μὲ τίς ἀργόσυρτες μελωδικές φωνές του τὴ δέηση, ἀναθέτοντας στὸ ἔλεος τοῦ Κυρίου τὴν ἐκπλήρωση τῶν πιδὸ κρυφῶν μας πόθων.

Σὲ μιὰ στιγμή ἐνεργοποιήθηκε ἡ ἀποσταμένη προσοχή μου. Διερωτήθηκα ἂν εἶχα ἀκούσει καλά. Συγκεντρώθηκα πιδὸ πολύ. Ναι, πραγματικά, εἶχα ἀκούσει κάποια ἀσυνήθιστη, ἂν ὄχι παράξενη δέηση: Ὁ λειτουργὸς ἐκφωνοῦσε τὸ ἀκόλουθο αἶτημα:

«Ἐτι δεόμεθα ὑπὲρ τῶν ἀθέων, τῶν ἐν αἰρέσεσι καὶ σχίσμασι εὐρισκομένων.

Ἐπερ μετάνοίας, ἐπισυναγωγῆς καὶ ἐπιστροφῆς αὐτῶν εἰς τὴν ἁγίαν ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν πρὸς σωτηρίαν αὐτῶν, τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν!

Ὁ χορὸς μὲ τὴ σειρά του συνευδοκοῦσε καὶ εὐχόταν:

«Κύριε ἐλέησον».

Ἡ δημιουργικὴ καὶ εὐρηματικὴ εὐσπλαγχνία τοῦ ποιμένα τὸν ἔκανε νὰ τολμήσει νὰ θέσει τὰ δάκτυλα ἐπὶ τὸν τύπον τῶν ἡλίων, ἐκεῖ ποὺ τὰ καρφιά ἀφήνουν τὰ ὀδονηρὰ ἔχνη τους πάνω στὶς πληγές ποὺ μᾶς βασανίζουν. Ποιὸς μπορεῖ ν' ἀμφιβάλει πῶς ἡ ἀθεΐα, ἡ ἀπιστία, ἡ ἄρνηση τοῦ Θεοῦ δὲν εἶναι μιὰ βαθειὰ πληγὴ στὸ σῶμα τῆς ἀνθρωπότητος;

Ἡ Ἐκκλησία, πέρα ἀπὸ τυχὸν ἄλλες ἐνέργειές της, συλλογικὲς ἢ μεμονωμένες, ἀναθέτει ἐν προσευχῇ στὸν Κύριο νὰ θελήσει νὰ ἀποκαλύψει τὸ πρόσωπό Του σ' αὐτοὺς ποὺ στεροῦνται τὴ χάρη τῆς παρουσίας Του, στεροῦνται τὸ προνόμιο νὰ θρίσκονται ἐν κοινωνίᾳ μαζί Του.

Αὐτὲς οἱ προσευχές, ποὺ γίνονται κατ' αὐτὸν τὸν

συγκεκριμένο τρόπο ἢ ἀκόμα καὶ διαφορετικῶς, κατὰ τὸ πρότυπο τῆς «ἐλεήμονος καρδίας» ποὺ ὑποδεικνύει ὁ Ἀββᾶς Ἰσαὰκ ὁ Σύρος (Λόγος ΠΑ'), μπορεῖ νὰ ἐξηγήσουν τὰ ἀνεξήγητα ἐν πρώτης ὄψεως περιστατικὰ μεταστροφῆς, ἐπιστροφῆς καὶ ἐπισυναγωγῆς εἰς τὴν ἁγίαν μας Ἐκκλησίαν τῶσων ἀδελφῶν μας.

Ἡ Ἱερὰ Μονὴ Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος, ἕξι χιλιόμετρα ἀπὸ τὴν Κύμη. Ἀποψη ἀπὸ ἀνατολικὴ πλευρά.

Αὐτὸ θέβαια δὲν ἐμποδίζει τὴν ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ νὰ λαμβάνει πρωτοβουλίες καὶ χωρὶς τὴ δική μας προσωπικὴ παρέμβαση διὰ τῆς προσευχῆς. Γνωρίζουμε ὅλοι πολὺ καλά καθὼς ὁ Ἰδιος τὸ εἶπε διὰ τοῦ προφῆτου του:

«ὅτι οὐ θελήσει θέλω τὸν θάνατον τοῦ ἀμαρτωλοῦ, ὡς τὸ ἐπιστρέφει καὶ ζῆν αὐτόν· οὐ γὰρ βούλει, Δέσποτα, τὸ πλάσμα τῶν ὄσων ἀπολέσθαι χειρῶν, οὐδὲ εὐδοκεῖς ἐπ' ἀπολεία ἀνθρώπων, ἀλλὰ θέλεις πάντας σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν».

(Ἀκολουθία Θ. Μεταλήψεως, Ἐδχὴ Α' τοῦ Μ. Βασιλείου).

Ἡ «δεύτερη γέννηση»

Ἄς παρακολουθήσουμε, τώρα, ἓνα τέτοιο «ἀνεξήγητο» περιστατικό, τὴ «δεύτερη γέννηση» μιᾶς ἄθεης, τῆς Τατιάνας Γκορίτσεβα, πὺν μετὰ πολλὰς ταλαιπωρίες καὶ διανοητικὰς περιπέτειες μᾶς διηγεῖται, σὲ ἓνα χαρακτηριστικὸ ἀπόσπασμα τοῦ ὁμώνυμου βιβλίου της, πὺς βρήκε τὸ Θεὸ στὴ Σαβιετικὴ Ἑνωσὴ (σ. 32-33). Ἐνας γνωστός της ἀσχολεῖτο μὲ τὴ Γιόγκα, δοκίμασε κι αὐτὴ καὶ ἄρχισε τὶς σχετικὰς ἀσκήσεις. Ὅπως εἶναι γνωστό, στὴ Γιόγκα μπορεῖ κανεὶς νὰ κάνει «διαλογισμό» καὶ μὲ χριστιανικὰς προσευχὰς. Ἄς δοῦμε ὅμως τί συνέβη.

«Καὶ τότε, κάποια μέρα —πιστεύω ἤμουν 26 χρόνων— βάδιζα μέσα στὰ χωράφια καὶ ἔλεγα τὸ «Πάτερ ἡμῶν...». Εἶπα κάπου ἕξι φορὰς τὸ «Πάτερ ἡμῶν», χωρὶς καθόλου νὰ μοῦ περᾶσει ἡ σκέψη, διὲ Ἐκεῖνος, ὁ Πατέρας «ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς», μπορεῖ νὰ θρῶκεται π ρ ἄ γ μ α τ ι ι σ τὸν οὐρανό. Καὶ ὁμως ξαφνικὰ πῆρα τὴν ἀπάντησιν. Συνέβη καὶ ἐντελῶς ἀπόρομο, ἐντελῶς ἀκατάληπτο. Μοῦ φανέρωσε διὲ ὑπάρχει! Ὅχι ὁ ἀφηρημένος, ὁ ἀνόνομος θεὸς τῶν Γιόγκι, ἀλλὰ ὁ Θεὸς τῆς ἀγάπης, ὁ Οὐράνιος Πατέρας τῆς Γραφῆς.

Ἐκεῖνος ἀγαπᾷ κι ἐμένα καὶ ὅλα γύρω μου. Τὸ εἶδα αὐτὸ πολὺ καθαρά, σὰν νὰ εἶχε ἀποκαλυφθῆ ἔμπρός μου ἡ πρώτη μέρα τῆς δημιουργίας. Ὁλόκληρο τὸ τοπίο γύρω μου, τόσο φτωχὸ προτιήτερα, ἔλαμψε μὲ μιὰν ἀσυνήθιστη λαμπρότητα. Μοῦ φαινόταν σὰν νὰ σκιρτοῦσε ἀπὸ χαρὰ τὸ κάθε χορταράκι, τὸ κάθε φυλλαράκι. Σὰν ὀλόκληρος ὁ κόσμος νὰ ἔβγαине ἀκριβῶς ἐκεῖνη τὴ στιγμὴ ἀπὸ τὰ στοιρικὰ χέρια Του. Μ' α ὕ τ ὀ ν τ ρ ὀ π ο ξ α ν α γ ε ν ν ἡ θ η κ α. Ἀπὸ τότε μέχρι σήμερα Τὸν εὐχαριστῶ γιὰ κάθε μέρα τῆς ζωῆς μου, πὺν αὐτὸς μοῦ χάρισε καὶ δημιούργησε.

Αὐτὸ τὸ ἀνήκουστο βίωμα ἀπαιτοῦσε ἀπὸ μένα ἐρμηνεία καὶ μιὰ νέα ὑπαρκτικὴ τάξη· ἀκόμη νὰ βάλω σὲ τάξη τὸ χαοτικὸ παρελθόν μου.

Ὅταν ἓνας ρῶσος, πὺν δὲν εἶναι Λουθηρανὸς ἢ Βαπτιστὴς, ἔχει ἓνα ἀνάλογο βίωμα, ἓνα μόνο τόπο μπορεῖ νὰ σκεφθῆ: τὸ Μοναστήρι καὶ ἓνα μόνο ἄνθρωπο: τὸν Ἱερέα. Γιατὶ οἱ Ἱερεῖς εἶναι οἱ ἐξομολόγοι τοῦ Λαοῦ. Τὴν ἴδια ἀπόφασιν πῆρα κι ἐγὼ».

Ψυχομαχία

Στὴν ἴδια κατεύθυνση στοιχεῖ ἓνα δεύτερο παράδειγμα. Πρόκειται γιὰ ἓνα γράμμα πρὸς τὸν γνωστὸ μάρτυρα συνειδήσεως στὴ Σ. Ἑνωσιν, ὀρθόδοξο ἱερέα π. Δημήτριο Ντοῦντκο, πὺν παρ' ὅλες τὶς διώξεις καὶ τοὺς περιορισμοὺς ἀγωνίστηκε νὰ μεταδώσει στοὺς συμπατριῶτες του τὸ μήνυμα καὶ τὴν ἀλήθεια τοῦ Χριστοῦ. Τὸ γράμμα δείχνει τὸ ὀδοπορικὸ ἐνὸς νέου ἀνθρώπου πὺν ἀπὸ τὴν πλήξη φθάνει στὴν ἐλπίδα καὶ τὴ βεβαιότητα τῆς ὑπάρξεως τοῦ Θεοῦ. Εἶναι ἐνδιαφέρουσες οἱ φάσεις καὶ οἱ μεταπτώσεις ἀπὸ τὶς ὀποιες περνᾷ. Μπροστὰ στὰ μάτια μας ἐκτυλίσσεται μιὰ ἀληθινὴ ψυχογραφία καὶ ψυχομαχία.

«Σεβαστὲ πατέρα Ντιμίτρι. Ζητήσατε ἀπὸ τοὺς νεαρὸς ἐνορίτες σας νὰ σᾶς περιγράψουν ἀπὸ πὺν δρόμο ἔφτασαν στὴν πίστη. Νά, τί συνέβη σὲ μένα.

Ἡ οἰκογένειά μου ἀποτελεῖται ἀπὸ ἄθεους ἐκπεπονημένους. Ἀκόμα καὶ ἡ γιαγιά καὶ ὁ παπποῦς μου ἦταν ἄπιστοι.

Ἀπὸ μικρὸ παιδί εἶχα χωνέψει καλὰ διὲ ὁ Θεὸς εἶναι ἓνα παραμῦθι πὺν ἔχουν ἐπινοήσει οἱ ἀγράμματοι. Ἡ λέξη «θηροσκεία» δημιουργοῦσε μέσα μου πένθιμες παραστάσεις: φανταζόμουν μαραζωμένα πρόσωπα μὲ ἀνέκφραστα, ὀηγομένα μάτια, σκοτεινὰς τοποθεσίες, θόλους, κεριά, φέρετρα... Ἡ ἔννοια τῶν λέξεων Ἐκκλησία, Θεὸς ἦταν γιὰ μένα τῆς ἴδιας τάξεως. Ἦταν λέξεις μιστηριώδεις, πένθιμες πὺν τὶς μισοῦσα. Ἀλλὰ, παρόλα αὐτὰ, χωρὶς νὰ τὸ καταλαβαίνω, κατευθυνόμουν πρὸς τὸ Θεὸ. Μήπως αὐτὸ εἶναι ἡ «ἀπόδειξη διὰ τοῦ ἀντιθέτου»;

Ὅσο περισσότερο στοιχαζόμουν πάνω σ' αὐτὰ πὺν μὲ περιτριγύριζαν, τόσο περισσότερο ἀντιλαμβανόμουν διὲ ὅλα ἦταν ἓνα παραλήρημα χωρὶς τὸ παραμικρὸ νόημα. Ἐτσι ἔφτασα στὸ σημεῖο νὰ ἀρνηθῶ τὰ πάντα. Ἐννοίες ὀπως: συνείδηση, ἀλήθεια, ἡθικὴ ἦταν γιὰ μένα ἔννοιες ἐντελῶς κούφιας.

Τώρα καταλαβαίνω διὲ χωρὶς Θεὸ δὲν θὰ μποροῦσε νὰ εἶναι διαφορετικὰ. Τὰ πάντα μοῦ ἦταν ἀδιάφορα ἢ προκαλοῦσαν τὴν ὀργή μου, καὶ κυρίως τὰ θριαμβεντικὰ ὀλόγια. Τίποτα δὲν μὲ χαροποιοῦσε πραγματικά, τίποτα δὲν μ' εὐχαριστοῦσε. Ἀρχισα νὰ πίνω. Ὅταν πιεῖς μιὰ φορὰ, ὅλα φαίνονται κάπως καλύτερα. Ὅσο προχωροῦσα, τόσο περισσότερο ἤθελα νὰ πίνω μέχρι πὺν μεθοῦσα. Καὶ αὐτὸ συνεχι-

ζόταν... Στις άργιες έπινα μέχρι άναισθησίας. Είχα γίνει σχεδόν άλκοολικός.

Ύστερα, άρχισα νά παίρνω κλήσεις από την άστυνομία. Άλλά εκείνη την εποχή μου τά συγχωρούσαν όλα. Κι ώστόσο είναι άλήθεια αυτό που λένε, ότι «πολλές φορές πάει ή σιάμνα στη θρόση, αλλά μιá φορά θά σπάσει». Όλα έγιναν πολύ άπλά και πολύ γρήγορα. Μιá μέρα μέθυσα, χτυπήθηκα με κάποιον και βρέθηκα στη φυλακή σύμφωνα με τó άρθρο 206, παράγραφος 2 τού Ποινικού Κώδικα περί άλητείας.

Στό κελλί μου ήταν κι ένας νέος βαπτιστής που προσευχόταν συχνά και έκανε τó σαυρό του πριν από τó φαγητό. Πολλοί τόν κοροΐδευαν και μαζί μ' αυτούς κι εγώ.

Μιá μέρα προκάλεσα, από πλήξη, μιá συζήτηση πάνω στη θρησκεία. Άρχισα πρώτος μιá απέλειωτη φλυαρία, διανθισμένη με καλαμπούρια, ύποστηρίζοντας ότι τó Θεό τόν επινόησαν οί γροισύλες. Έκείνος άπαντούσε με σοβαρότητα σιά ειρωνικά μου επιχειρήματα. Η άκλόνητη βεβαιότητά του άρχισε νά με έρεθίζει. Άμέσως ένοιωσα ένα καθαρά άγωνιστικό ένδιαφέρον και άρχισα πιά νά υπερασπίζομαι σοβαρά τόν άθεισμό, άποδεικνύοντας, με όλους τούς δυνατούς τρόπους, ότι δέν υπάρχει Θεός.

Δέν με ένδιέφερε στην πραγματικότητα ούτε ó Θεός ούτε ó άθεισμός. Ήθελα άπλούσιατα νά σπάσω τή σιγουριά του. Με έσπρωχνε ó εγωϊσμός. Τελικά έφτασα στό σκοπό μου. Ό συζητητής μου σάπασε. Σάπασε και ύστερα άρχισε νά κλαίει. Και άρχισε νά προσεύχεται για νά στερεωθεί ή πίστη του.

Η νίκη μου δέν μου έδωσε καμμιá ίκανοποίηση. Ένοιωθα συντριμμένος κάτω από ένα φοβερό βάρος. Αισθανόμουν άηδία, σά νά είχα φερθεί χυδαία σέ κάποιον. Κι εκείνος έξακολουθούσε νά προσεύχεται, πιά ήρεμος τώρα. Και ύστερα, ξαφνικά, με κοίταξε και χαμογέλασε. Τό πρόσωπό του, σοβαρό, καθαρό σά νά είχε μόλις πλυθεί, με κατέπληξε. Τό βάρος που με συνέθλιβε έξαφανίστηκε άπότομα. Κατάλαβα ότι με είχε συγχωρήσει. Και τότε ένοιωσα νά με διαπερνάει ένα φώς. Κατάλαβα ότι ó Θεός υπάρχει. Για την άκρίβεια δέν τó κατάλαβα, τó ένοιωσα με όλόκληρη την ύπαρξή μου. Ύπάρχει! Είναι ó μόνος που ύπηρχε πάντα και θά ύπάρχει πάντα. Βρίσκεται παντού. Είναι ó Πατέρας μας και είμαστε τά παιδιά Του. Είναι αδέλφια μεταξύ μας. Έέχασα ότι θροισκόμουν στη φυλακή. Τό μόνο που αισθανόμουν ήταν μιá άπεραντη χαρά και εδγνωμοσύνη στόν Κύριο, που άποκαλύφθηκε σέ μένα τόν άνάξιο.

Ύστερα άπ' αυτό μου συνέβη και κάτι άλλο, παράξενο και έκπληκτικό. Όταν ήμουν άπιστος διάβαζα την Άγία Γραφή και σκόνταφτα άδιάκοπα σέ χωρία «σκοτεινά» και «άκατανόητα». Η Γραφή, κατά τή γνώμη μου, ήταν ύφασμένη από αντιφάσεις. Όταν γνώρισα την πίστη, κάθε λόγος τού Έδαγγελίου ήταν πιά για μένα γεμάτος νόημα, που άγγιζε τόσο τή λογική μου όσο και την καρδιά μου.

Δόξα Πατρί και Υίῳ και Άγίῳ Πνεύματι, νύν και άεί και εις τούς αιώνας τών αιώνων. Άμήν.

Υ.Γ. Ξαναδιαβάζοντας όσα έγγραφα βλέπω ότι έχουν ένα ύφος καθημερινό και άπλό. Άλλά δέν είναι έτσι. Θα καταλάβετε, χωρίς άμφιβολία, ότι δέν υπάρχουν λέξεις που νά άποδίδουν πιστά και άπόλυτα όσα έννοιωσα τή στιγμή που ó Θεός άποκαλύφθηκε σέ μένα¹.

Άμφιβάλλω, άρω ύπάρχω

Σ' αυτό τó γράμμα, αλλά και στην προηγούμενη μαρτυρία, διακρίνουμε σαφώς τούς δρόμους που μπορούν νά οδηγήσουν στην άπιστία και στην άθεία ή και στην πίστη στόν ένα Θεό. Ό άνθρωπος ώθούμενος είτε από έσωτερικά είτε από έξωτερικά αίτια, αιτίες και άφορμές, θέτει έν άμφιβόλω, άμφισβητεί τó λόγο τού Θεού, τó θέλημά Του, τήν παρουσία Του, τήν ύπαρξή Του.

Ίδιαίτερα ó σημερινός άνθρωπος, ύστερα από τετρακόσια χρόνια μαθητείας και θητείας στόν μοντερνισμό, είναι ó σκεπτόμενος, άμφιβάλλων και άμφισβητίας άνθρωπος. Σέ σύγκριση με παλαιότερες εποχές όπου ή ά μ φ ι β ο λ ί α γινόταν άποδεκτή με κάποιον δισταγμό, συνοδευόταν από κάποιες ένοχές, σήμερα θεωρείται κ ε κ τ η μ έ ν ο δ ι κ α ί ω μ α, που δέν τίθεται υπό άμφισβήτηση. Ό σημερινός άνθρωπος άμφιβάλλει για όλους και για όλα, ακολουθεί σάν οδηγητικό μέτο στη ζωή του τó «άμφιβάλλω, άρα ύπάρχω».

Όπωςδήποτε και ή άμφιβολία και ή άπιστία και ή άθεία είναι κάποιες σ τ á σ ε ι ς. Τό αισθάνεσαι, τó νοιώθεις, τó καταλαβαίνεις ή προσπαθείς τουλάχιστο νά τó αντιληφθείς και νά τó κατανοήσεις. Άναζητάς νά βρεις τίς ψυχολογικές, κοινωνικές, πολιτιστικές συντεταγμένες τού άνθρώπου που βρίσκονται σ' αυτή τή κατάσταση και υίοθετεί αυτή τή στάση. Πώς είναι δυνατό νά άγνοήσουμε τίς ψυχολογικές διαδικασίες που εμπλέκονται στόν άθεισμό; Θα χρειαστεί, όμως, νά έπανέλθουμε.

1. Dimitri Doudko, Η έλπίδα μας, μετάφραση Μ. Παπαζάχου, Άθήναι, Έκδ. «Η Έλαφος», 1979, σ. 233-235. Βιβλίό γραμμένο με ύψηλή ποιμαντική ευαισθησία.

ΟΙ ΑΘΛΟΙ ΤΟΥ ΣΑΜΨΩΝ*

(Κριτ. ιγ' 1 - ιστ')

Τοῦ ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗ (†)

Ἀχιλλεῖα πτέρνα

ιστ' 1. Καὶ ἐπορεύθη Σαμψὼν εἰς Γάζαν· καὶ εἶδεν ἐκεῖ γυναῖκα πόρνην καὶ εἰσήλθε πρὸς αὐτήν».

Στὴ φιλισταϊκὴ μεγαλόπολη φθασμένος μιὰ μέρα, πέφτει στὴν ἀντίληψη τῆς κοινῆς γνώμης. Προδίδει τὴν παρουσία του μὲ τὴν ἐπίσκεψή σ' ἓνα κακόφημο σπίτι. Μιὰ γυναῖκα ἐλευθερίων ἠθῶν τὸν ἐλκύει. Εἶναι ἡ μεγάλη του ἀδυναμία. Ἡ ἀχιλλεῖα πτέρνα αὐτοῦ τοῦ τόσο σκληροῦ ἦρωα.

Πῆγε λοιπόν, μὴ μπορώντας νὰ κατανικήσει τὴ λαγνεία ποὺ τὰ κύματά της ὠθοῦσαν τὸ εἶναι του, νὰ περάσει τὴ νύκτα στὴν ἀγκαλιὰ ἐκείνης τῆς ἱερόδουλης. Αὐτὸς ὁ ἀπληστος καταναλωτὴς τῆς θείας ἀγάπης, νιώθει ἀβυσσαλέο πόθο γιὰ ἀντικείμενο πρόστυχο καὶ πολὺ φτηνό. Τὴν ὑποκαθιστᾷ μὲ τὴν περιπτύξη ἐνὸς ἄμορφου ζώου. Μιᾶς θεραπευνίδας τῆς πάνδημης Ἀστάρτης. Καὶ θέτει, ἔτσι, ζανά σὲ κίνδυνο τὴν ἴδια τὴ ζωὴ του.

«2 Καὶ ἀνηγγέλη τοῖς Γαζαίοις λέγοντες· ἦκει Σαμψὼν ὧδε. Καὶ ἐκύκλωσαν καὶ ἐνήδρευσαν ἐπ' αὐτὸν ὅλην τὴν νύκτα ἐν τῇ πύλῃ τῆς πόλεως καὶ ἐκόφευσαν ὅλην τὴν νύκτα λέγοντες· ἕως διαφύσῃ ὁ ὄρθρος καὶ φονεύσωμεν αὐτόν».

Ὁ ἄνθρωπος, ἀκόμα καὶ ὁ πέρα ἀπὸ κάθε ὄριο ἱκανὸς νὰ καταβάλλει τοὺς ἀντιπάλους του, δὲν στερεῖται ἀσθενικὰ σημεῖα. Περιστάσεις τοῦ βίου, ποὺ τὸν ἐκθέτουν στὴ διάθεση τῶν ἐχθρῶν σὰν κερκόπορτες. Ἐλαττώματα τοῦ χαρακτήρα, λαβὲς γιὰ τὸν ὄλεθρο.

Νά τος τώρα ὁ Σαμψὼν σὰν τὸ ποντίκι στὴν παγίδα. Τριγυρισμένος ἀπὸ ἐκείνους ποὺ ἐτοιμάζονται, ἀπὸ θέση ἰσχύος, νὰ τὸν βγάλουν μιὰ καὶ καλὴ, ἀπὸ τὴ μέση. Ὁλὴ ἡ ὑπερφυσικὴ δύναμη ποὺ τὸν ὀπλίζει, εἶναι μάταιη. Ἀνόφελη. Ἀχρείαστη. Ἐνα φάσμα ποὺ ἀνήκει στὸ παρελθόν, στὸ θρόλο.

Κανένα ἐφόδιο, ο' αὐτὸν τὸν κόσμο, δὲν καθιστᾷ ἓνα ὄν ἀήττητο. Ὑπάρχουν πάντα ἄλλα ὄντα, ποὺ εἶναι σὲ θέση νὰ διαλύσουν τὴ φοβερὴ φήμη του, νὰ τὴν εὐτελίσουν. Ὅπως τὴν κόμπρα, ἓνα εἶδος μικροῦ σκαντζόχοιρου, ἡ μαγούστα. Αὐτὴ δὲν τὴν πιάνει τὸ φρικτὸ φαρμάκι τοῦ ἐρπετοῦ, ποὺ ἓνα γραμμάριό του ἀρκεῖ νὰ ἐξοντώσει ἀκαριαῖα ἑκατοντηνὴντα ἀνθρώπους.

Ἡ οἰκονομία τῶν γεγονότων, μέσα σὲ στιγμές, θυμίζει τὴ μαγούστα. Δημιουργοῦνται, ἐκεῖ ποὺ δὲν

τὸ περιμένεις, συνθῆκες ποὺ ἀφήνουν τὸν πανίσχυρο ἐκτεθειμένο στὸ χαμό.

Οἱ Φιλισταῖοι ἔμαθαν ὅτι ὁ Σαμψὼν βρισκόταν ἐκεῖνο τὸ βράδυ στὴ Γάζα. Καὶ ποὺ ἀκριβῶς. Κύκλωσαν τὸν τόπο. Καὶ μερικοὶ τοῦ ἔστησαν καρτέρι στὴν καστρόπορτα τῆς πόλης. Μὲ τὴν προοπτικὴ, ἂν ξέφευγε καὶ ἐπιχειροῦσε νὰ βγεῖ, νὰ τοῦ ἐπιτεθοῦν μέσα στὸ μισοσκόταδο τῆς αὐγῆς καὶ νὰ τὸν κομματιάσουν μὲ τὰ μαχαίρια τους.

Περίμεναν ἀμίλητοι, ἀνεκδήλωτοι, («ωφεύοντες»).

Τὰ δυὸ θυρόφυλλα

«3 Καὶ ἐκοιμήθη Σαμψὼν ἕως μεσονυκτίου· καὶ ἐν ἡμίσει τῆς νυκτὸς καὶ ἐπελάβετο τῶν θυρῶν τῆς πύλης τῆς πόλεως σὺν τοῖς δυὸ σταθμοῖς καὶ ἀνεβάσταζεν αὐτὰς σὺν τῷ μοχλῷ καὶ ἔθηκεν ἐπὶ ὤμων αὐτοῦ καὶ ἀνέβη ἐπὶ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους τοῦ ἐπὶ προσώπου τοῦ Χεβρών καὶ ἔθηκεν αὐτὰ ἐκεῖ».

Δὲν ἔγινε ὅμως ὅ,τι μὲ τόση βεβαιότητα προέβλεπαν. Τὸ ὑποψήφιο θύμα γλύτωσε τὴ ζωὴ του. Τοὺς πρόλαβε. Σηκώθηκε τὰ μεσύνυχτα καὶ παράτησε τὴ στέγη, ὅπου περίμεναν νὰ μείνει ἐγκλωβισμένο. Καὶ ἐπακολούθησε ἓνα κατόρθωμά του ἀπὸ τὰ πιὸ δυσκολοπίστευτα.

Στὸ ἐρώτημα γιὰ τὸν ὁ Γίος τοῦ Θεοῦ κατέβηκε στὸν κόσμο, κάθε πιστὸς, ἀκόμη καὶ ὁ πιὸ ἀπλός, ἔχει ἔτοιμη τὴν ἀποκριση. «Ὅτι ἦλθε στὴ γῆ γιὰ νὰ σώσει τὸν ἄνθρωπο».

Θὰ μπορούσε ὅμως νὰ σταθεῖ καὶ μιὰ ἄλλη ἀπόκριση, μ' ἀφορμὴ τὸ παρὰ πάνω γεγονός. Καὶ εἶναι αὐτὴ: «Ὅτι ἦλθε ἀνάμεσά μας γιὰ ν' ἀχρηστεύσει ὅλων τῶν εἰδῶν τίς πόρτες. Ἐκτὸς ἀπὸ μιὰ, ποὺ γι' αὐτὴ θὰ μιλήσουμε στὸ τέλος».

Ἡ θύρα, ὅπως βλέπουμε στὴν Ἀγία Γραφή καὶ ὅπως τὸ μαρτυρεῖ ἡ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων, εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ τόσα καὶ τόσα ἐπακόλουθα τῆς ἀμαρτίας. Ἡ πρώτη πόρτα ποὺ ἐμφανίζεται στὸν κόσμο, εἶναι ἐκείνη τῆς Ἐδέμ, ἀπ' ὅπου βγήκαν οἱ πρωτόπλαστοι μετὰ τὴν παρακοή, ὅταν ἐξορίσθηκαν ἀπὸ τὸν Παράδεισο καὶ ἐκλείσει πίσω τους. Ὅπως διηγεῖται ἡ Γένεση, τὴν πύλη αὐτὴ τὴ φύλαγαν ἀπὸ ἐκείνη τὴν ὥρα καὶ πέρα Χερουβὶμ μὲ πύρινη ρομφαία (γ' 24).

Ἡ ὑπαρξὴ τοῦ κακοῦ φέρνει χωρισμό.

Ἀνάμεσα στὸ Θεὸ καὶ τὸν ἄνθρωπο, ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος. Ἐκεῖνος μένει πάντα φλογερά ἔτοιμος νὰ ξανα-

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σ. 199 τοῦ ὑπ' ἀρ. 13-14 τεύχους.

γεφυρώσει τὸ χάσμα. Ἄλλὰ τὰ παιδιὰ του εἶναι συχνὰ δύσκαμπτα σὲ μετάνοια. Κάποτε, ἂν τὴν πραγματοποίησουν στὸ τέλος καὶ ἐπέλθει ἡ συμφιλίωση, διαβαίνει πολὺς καιρὸς.

Καὶ ἀνάμεσα στὸν ἄνθρωπο καὶ τὸν ἄνθρωπο, ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος.

Ὅταν λοιπὸν, μετὰ τὴν πτώση τῶν προπατόρων, τὸ γένος μας χωρίσθηκε ἀπὸ τὸν Κτίστη του, βρέθηκε μεταξὺ αὐτοῦ καὶ Ἐκεῖνου μιὰ πύλη.

Ἄλλὰ δὲν ἔμεινε ἡ μὴν. Ἡ ἁμαρτία διέσπασε καὶ τὸ ἀνθρώπινο σύνολο, τὸ θρυμματίσει. Ἔτσι, ἀπὸ φόβο ὁ ἕνας στὸν ἄλλο, ἐφτιαχάν σπίτια καὶ τείχη, πού στ' ἀνοίγματα τους τοποθέτησαν θυρόφυλλα. Κλείνοντάς τα καλά, εἶχαν τὸ αἶσθημα τῆς ἀσφάλειας. Ἐφτιαχάν ἀκόμη πόρτες καὶ γιὰ τὰ δεσμωτήρια καὶ τὶς φυλακές, ὅπου κλείνονταν καὶ οἱ δίκαιοι, ὅταν ἦταν ἀνυπόφοροι στοὺς ἰσχυροὺς τῆς γῆς, ὅπως οἱ Ἀπόστολοι καὶ πολλοὶ ἀπὸ τοὺς πιστοὺς.

Ἄλλὰ καὶ γιὰ ἕνα ἄλλο λόγο οἱ ὑποχείριοι στὸ κακὸ ἄνθρωποι ἔχουμε χρεῖα αὐτοῦ τοῦ εἶδους ἀσπίδας. Σιμὰ στὸ φόβο τοῦ πλησίον, ὑπάρχει καὶ τὸ λεγόμενο φυσικὸ κακὸ, πού καὶ αὐτὸ ἐπίσης στάθηκε μιὰ ἀπὸ τὶς συνέπειες τῆς πτώσης τῶν πρωτοπλάστων. Κάθε σπίτι ἔπρεπε νὰ ἔχει σφαιλιστὴ τὴν εἰσοδὸ του, γιὰ νὰ προφυλάγονται οἱ ἔνοικοί του ἀπὸ τὸν καυτερὸ λίβα τὸ καλοκαίρι καὶ ἀπὸ τὴ βροχὴ καὶ τὸν παγερὸ ἄνεμο τὸ χειμῶνα.

Πρὶν ἀπὸ τὴν παρακοή, ὁ Ἄδὰμ καὶ ἡ Εὐὰ δὲν πάθαιναν κανένα κακὸ μέσα στὴν κτίση. Γιατὶ καὶ αὐτὴ ἦταν κάτω ἀπὸ τὴν εὐλογία τοῦ Δημιουργοῦ. Ἔτσι, καμμιά δύναμή της δὲν εἶχε βλαβερὴ ἐπίδραση στὸν ἄνθρωπο. Γι' αὐτὸ, στὴν πρώτη ἐκείνη φάση τῆς Ἱστορίας του, δὲν εἶχε ἀνάγκη οὔτε καὶ ἀπὸ φορέματα. Ἄλλὰ ὅταν τὸ πονηρὸ πνεῦμα τὸν κυρίευσε, ἔβγαλε καὶ ἕνα μέρος ἀπὸ τὶς δυνάμεις τῆς κτίσης πρὸς τὸ κακὸ.

Ὁ Ἰησοῦς λοιπὸν, σὰν ἦλθε ν' ἀπαλλάξει τὸν κόσμον ἀπὸ τὴν κατοχὴ τοῦ Διαβόλου, ξαναφέροντας τὸ ἀποστατημένον γένος μας στὴν πρώτη του χαρὰ, ἦλθε καὶ μετὰ τὸ σκοπὸ νὰ καταργήσῃ ἐπίσης καὶ ὅλα τὰ ἐπακόλουθα τῆς ἁμαρτίας. Καὶ ἀνάμεσα σ' αὐτά, εἶναι καὶ οἱ κάθε εἶδους θύρες. Ὅταν δηλαδὴ ἐπικρατήσῃ ἡ βασιλεία του στὴ γῆ, αὐτὸ τὸ πράγμα θὰ εἶναι δόλοτελα ἀδιανόητο.

Μέσα στὴν Παλαιὰ Διαθήκη, ὑπάρχει ἕνα ζωντανὸ σύμβολο αὐτοῦ τοῦ ἐπιτεύγματος τοῦ Χριστοῦ. Εἶναι ὁ χεροδύναμος Σαμψών. Ὁ δικός του ὁ ἄθλος, τὸ ξεριζώμα τῆς καστρόπορτας καὶ τὸ κουβάλημά της, πάνω στοὺς ὤμους του, σὲ μιὰ ἀπόσταση κάπου 70 χλμ. μακριὰ (ὅπως ὑπολογίζεται ἀπὸ τὰ τοπογραφικὰ δεδομένα τοῦ βιβλικοῦ ρητοῦ) εἶναι μιὰ προφητεία, καμωμένη ὄχι μετὰ λόγια, ἀλλὰ μετὰ συμβάντα. Μιὰ προφητικὴ εἰκόνα τοῦ Μεσσία.

Στὸ βίβιο τοῦ Ἰησοῦ, βλέπουμε ἀκριβῶς αὐτὸ τὸ γεγονός, τὴν ἀχρηστευση κάθε λογῆς θύρας.

Ὁ Γιὸς τοῦ Θεοῦ δὲν περιορίσθηκε μονάχα στὸ νὰ εἰσέλθῃ ἀνάμεσά μας διαβαίνοντας μιὰ κλειστὴ θύρα, τὴν παρθενικὴ μήτρα. Βγῆκε ἀπὸ τὸν κόσμον μας περνώντας πάλι ἕνα σφραγισμένον κώλυμα. Τὸν

λίθο πού σφάλιζε τὸν τάφο του. Ὅπως φαίνεται ἀπ' ὅσα σχετικὰ ἱστοροῦν οἱ ἱεροὶ Εὐαγγελιστὲς καὶ ὅπως διδάσκει ἡ Ἐκκλησία ὁ ἀναστημένος Χριστὸς πέρασε ἔξω ἀπὸ τὸ μνημεῖο, χωρὶς νὰ παραμερισθεῖ πρὶν ὁ λίθος καὶ χωρὶς νὰ σπάσουν οἱ ταινίες πού τύλιγαν τὸ ζωφόρο του σώμα. Ὁ λίθος ἀποτραβήχθηκε ἀπὸ τὸ φαεσφόρο Ἄγγελου κατόπιν, γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ δοῦν οἱ Μυροφόρες ὅτι Ἐκεῖνος πού ἀποζητοῦσαν, δὲν ὑπῆρχε πλέον ἐκεῖ μέσα.

Ἄλλὰ πρὶν ἀναστηθεῖ ὁ Λυτρωτής, εἶχε ἀχρηστεύσει — μετὰ τὴν καθοδὸ του στὸν Ἄδη — καὶ κάτι ἄλλες πόρτες, τὶς πύλες τοῦ θανάτου, συντρίβοντάς τις μιὰ γιὰ πάντα.

Καὶ ὕστερα ἀπὸ τὴν ἐγερσὴ του, τὸ βράδυ τῆς Κυριακῆς, πάλι ἔβγαλε ἀπὸ τὴ σημασία τους ἄλλες πόρτες. Ἐκεῖνες τοῦ ὑπερώου, ὅπου ἦταν οἱ Μαθητὲς συναγμένοι καὶ πού τὶς πέρασε δίχως νὰ εἶναι ἀνάγκη ν' ἀνοίξουν πρὶν, γιὰ νὰ βρεθεῖ ἔτσι μεταξὺ τῶν ἀγαπημένων του φίλων καὶ νὰ τοὺς χαιρετήσῃ.

Ἀκόμη, ἐπίσης, μετὰ τὴν διδασχὴν του, μετὰ τὴν ἀγάπη πού κήρυξε, τί ἄλλο ἔκανε παρὰ νὰ δείξει ὅτι, καθὼς ὁ ἴδιος, ἔτσι καὶ ἐμεῖς, ἂν τὸν πιστεύουμε ἀληθινὰ, θὰ κάναμε δίχως πόρτες;

Μᾶς ἀνάγγειλε ὅτι ἡ ἀδιάβατη πύλη τοῦ Παραδείσου θ' ἀνοιγε πλέον γιὰ πάντα. Ὅτι θὰ μπορούσαμε, ἔτσι, νὰ ἐπιστρέψουμε ἐκεῖ. Καὶ ὅτι, ἂν πράτταμε ὅσα μᾶς δίδασκε, δὲν θὰ εἴμαστε ἐπικίνδυνος ὁ ἕνας στὸν ἄλλο. Ἡ ἀγάπη, πού θὰ σάρωνε τὴν ἔχθρα, θ' ἄφηνε χωρὶς νόημα τὶς θύρες στὰ σπίτια καὶ τὶς καστρόπορτες μᾶζι μετὰ τὴν τείχη.

Δὲν θὰ ὑπάρχουν κλέφτες καὶ κακοποιοί, γιὰ νὰ κλειδώνῃ ὁ ἄνθρωπος τὸ σπίτι του. Οὔτε θὰ γίνονται πόλεμοι, γιὰ ν' ἀσφαλιζόνται οἱ πόλεις μετὰ πύλες, ὅταν τὸ καθεστῶς τοῦ Χριστοῦ ἀδελφώσει μέσα του τοὺς ἀνθρώπους.

Ὡστόσο, ὑπάρχει, καθὼς εἴπαμε στὴν ἀρχή, μιὰ πόρτα, πού ὁ Χριστὸς, παρὰ τὴν παντοδυναμία του, δὲν τὴν περνᾷ, παρὰ μόνον ἂν ὅποιος βρισκεται πίσω της, τὸ θελήσῃ. Στὴ Βίβλο, ἀκοῦμε τὸ Γιὸ τοῦ Θεοῦ νὰ μᾶς λέει: «Ἴδου ἔστηκα ἐπὶ τὴν θύραν καὶ κρούω· ἐάν τις ἀκούσῃ τῆς φωνῆς μου καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν καὶ εἰσελεύσεται πρὸς αὐτὸν καὶ δεῖπνήσω μετ' αὐτοῦ καὶ αὐτὸς μετ' ἐμοῦ» (Ἀποκ. γ' 20).

Ποιά εἶναι αὐτὴ ἡ μυστηριώδης θύρα, πού ὁ Κύριος ἀφήνει ἄθικτη, καλὰ στερεωμένη στοὺς ἄρμους της, ἀπροσπέραστη, περιμένοντας δυὸ ἀποφασιστικὰ χέρια νὰ τοῦ ἀνοίξουν τὰ φύλλα της γιὰ νὰ τὴ διαβεῖ; Εἶναι — ποιά ἄλλη; — ἡ θύρα τῆς καρδιάς μας. Αὐτὴν ἂν δὲν τοῦ τὴν ἀνοίξουμε μόνονι μας, πρωτόβουλα, Ἐκεῖνος μένει ἀπ' ἔξω, παρὰ τὴ σφοδρὴ ἐπιθυμία του νὰ εἰσέλθῃ.

Γι' αὐτὸ ἀκριβῶς, ὁ Παντοδύναμος μένει ἔξω ἀπὸ τόσες καὶ τόσες καρδιές. Γιατὶ σέβεται τὴν ἀνθρώπινη προαίρεση καὶ δὲν μπαίνει παρὰ μονάχα ὅπου τὸν ζητοῦν καὶ προσμένουν μετὰ δίψα τὴν ἐπίσκεψήν του.

Αὐτὴ τὴ θύρα ἂς ἀνοίξῃ ὁ καθένας μας ἀποφασιστικὰ στὸ Χριστὸ μετὰ τὴ μετάνοια καὶ τὸν πόθο τῆς σωτηρίας, πού εἶναι τὰ δυνατὰ χέρια τῆς ψυχῆς.

(Συνεχίζεται)

ΟΙ «ΝΕΕΣ ΑΙΡΕΣΕΙΣ» ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΒΟΥΛΗ*

Τοῦ π. ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΑΛΕΒΙΖΟΠΟΥΛΟΥ

Δρ. Θεολ., Δρ. Φιλοσ., Γραμματέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

Ἐκτός τούτου ὑπάρχει πλῆθος ἀπὸ παραβιάσεις νόμων ἀπὸ αὐτὲς τὲς ομάδες, παραβιάσεις ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων, π.χ. τὸ βασικὸ δικαίωμα κάθε νέου ἀνθρώπου νὰ ἐκλέγῃ ἐλεύθερα τὸ σύντροφο τῆς ζωῆς του. Δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἔλθῃ ἕνας ὅποιοσδήποτε μίστερ Μούν, νὰ ἀναμιχθῇ στὴν προσωπικὴ ζωὴ τῶν παιδιῶν μας καὶ νὰ ἀποφασίσῃ γιὰ λογαριασμό τους πότε καὶ ποῖον θὰ παντρευτοῦν.

Σ' αὐτὰ προστίθενται καὶ ζητήματα ποὺ ἀναφέρονται στὴν ἀσφάλεια μιᾶς χώρας. Ὅλα αὐτὰ πρέπει νὰ ἀντιμετωπιστοῦν ἀπὸ τὲς ἀρμόδιες κρατικὲς ὑπηρεσίες. Δὲν μποροῦν νὰ λυθοῦν μὲ τὴν ποιμαντικὴ τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ πολιτεία ἔχει νόμους καὶ ἐὰν καταστῇ ἀπαραίτητο, ἡ πολιτεία πρέπει νὰ ἐπιβάλλῃ τὴν τήρησιν τῶν νόμων. Ὁ μίστερ Μούν ἐπὶ παραδείγματι θρῖσκειται τώρα στὲς φυλακὲς τῆς Ἀμερικῆς, ἐπειδὴ παρέβιασε τοὺς νόμους τῆς πολιτείας. Στὴ Γαλλία θρῖσκειται σὲ ἐξέλιξι μιὰ δίκη. Αὐτὲς οἱ δίκαιες δὲν διεξάγονται φυσικὰ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία, ἡ Ἐκκλησία θαδίζει τὸ δικὸ της δρόμο, τὸν ποιμαντικόν.

Φ ρ ί τ ς Χ ά α κ: Ἐνὰ ζήτημα ποὺ πρέπει νὰ λάβῃ κανεὶς ὑπόψιν τοῦ σ' αὐτὲς τὲς ομάδες εἶναι πῶς οἱ ἀρχηγοὶ γιὰ τοὺς ὁποίους μιλάμε ἐδῶ ἐκλαμβάνονται ἀπὸ τοὺς ὁπαδοὺς των εἴτε ὡς θεοί, εἴτε ὡς ἐκπρόσωποι τοῦ θεοῦ. Θέλουν νὰ ξαναοργανώσουν ὀλοκληρικὰ τὸν κόσμον. Στὴ θέσι τοῦ ἰσχύοντος νόμου, τὸν ὁποῖο ἐκλαμβάνουν ὡς κακόν, θέτουν ἕνα ἐντελῶς νέο νόμο. Καὶ γι' αὐτὸ τὸ θέμα ὑπάρχουν σὲ ὅλες αὐτὲς τὲς ομάδες κείμενα ποὺ μπορεῖ κανεὶς νὰ τὰ μελετήσῃ.

Ὁ Μούν π.χ. λέγει: «ὁ λόγος μου εἶναι νόμος», ἢ «ὁ θεὸς μοῦ ὀφείλει πολλά» ἢ στὴν κίνησι τῶν Χάρε Κρίσνα ὑπάρχει ἕνα χοντρὸ βιβλίον στὸ ὁποῖο ἀναφέρεται πολὺ καθαρά πῶς ἡ κίνησι θέλει νὰ εἰσαγάγῃ τὸ σύστημα τῶν καστῶν, ὅπου μόνο ἕνα μικρὸ τμήμα τῆς κοινωνίας, ὅσο ἔχει δίκαια. Καὶ ἂν κάποιος θελήσῃ νὰ ἀντιταχθῇ θὰ κληθῇ σὲ συζήτησι μὲ ἕνα ἀπὸ τοὺς βραχμάνους· ἐὰν καὶ τότε δὲν ταχθῇ μὲ τὴν ἄποψιν ποὺ ἔχει ὁ βραχμάνος, καταδικάζεται καὶ κλείνεται στὴ φυλακὴ. Ὅσο ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, οἱ ἐργάτες, δὲν ἔχουν καθόλου δικαιώματα. Στους ἐργάτες θὰ ἀνήκετε καὶ σεῖς οἱ δημοσιογράφοι καὶ ὅλοι ἐκεῖνοι ποὺ μοχθοῦν γιὰ νὰ ἐξοικονομήσουν τὰ ἀπαραίτητα γιὰ τὴ ζωὴ τους.

Ἐ ρ ὠ τ η σ ι: Εἶπατε πῶς ὁ κ. Μάγιερ ἔχει ἀξιόλογο ἀρχεῖο γιὰ τοὺς Κρίσνα, μπορεῖτε νὰ μᾶς φέρετε μερικὰ βασικὰ πράγματα ἀπὸ αὐτό;

Γ κ έ ρ τ Μ ά γ ι ε ρ: Βασικὰ στοιχεῖα ἔχουμε ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴ, μᾶς εἶναι γνωστὲς περιπτώσεις ἐμπορίου ναρκωτικῶν καὶ διάφορα ἐγκλήματα.

Φ ρ ί τ ς Χ ά α κ: Ἐχουμε σειρά γεγονότων. Ἐπὶ παραδείγματι στὴν Ἰνδία ἔγιναν διαμάχες καὶ ἀντιπαραθέσεις. Πέρυσι στὴ διάρκεια μιᾶς ἐπισκέψεως στὴν Ἰνδία προμηθεύθηκα ἀπὸ Ἰνδοὺς μία ἔκθεσι ποὺ ἀνέφερε πῶς οἱ Χάρε Κρίσνα εἶχαν ἐνοπλὴ σύγκρουσι μὲ μιὰ ομάδα βοσκῶν ἀγελάδων, παρ' ὅλον ὅτι ἰσχυρίζονται πῶς δὲν ὑπάρχει κάτι ἀγιώτερο ἀπὸ τὴν ἀγελάδα. Πρὶν μερικὲς ἐβδομάδες ἔφθασε ἀπὸ τὴν Ἰνδία ἡ πληροφορία, πῶς δῆθεν 60 τρομοκράτες ὤρμησαν νὰ ληστεύουν ἕνα Ναὸ τῶν Κρίσνα. Οἱ Κρίσνα δὲν ἔπαθαν ἀπολύτως τίποτε, ἀλλὰ δύο ἀπὸ τοὺς τρομοκράτες ποὺ ἐπετέθησαν πυροβολήθησαν καὶ ἐφονεύθησαν ἀπὸ τοὺς Κρίσνα!

Ἐπάρχουν σήμερα ἕνδεκα διάδοχοι - γκουρού στοὺς Χάρε Κρίσνα, ἕνας ἀπὸ αὐτοὺς συνελήφθη στὸ Μπέρκλεϋ ἀπὸ τὴν ἀστυνομία· στὸ αὐτοκίνητό του βρῆκαν αὐτόματα ὅπλα· τὸ ὄνομά του εἶναι Χάνς Κάρρυ. Ἀπὸ τὴν ομάδα του συνελήφθησαν καὶ καταδικάσθησαν ἄτομα γιὰ ἐμπόριο ναρκωτικῶν καὶ γιὰ φόνο.

Στὸ γερμανικὸ νὰδ σὲ μιὰ ἔρευνα τὸ 1974 βρέθησαν στὸ χωρὸ τοῦ βωμοῦ ὅπλα. Καὶ ἤμουν προσωπικὰ παρὼν σὲ συζήτησι στὸ δεῦτερο πρόγραμμα τῆς αὐστριακῆς τηλεοράσεως ὅπου τέθηκαν σὲ ἀντιπαραθεσι οἱ γονεῖς ἐνὸς ὁπαδοῦ τῶν Κρίσνα μὲ τὸ παιδί τους. Ὅταν ἡ μητέρα εἶπε στὸ γυιὸ τῆς ὅτι τῆς εἶχε πει πῶς ἀκόμη καὶ θὰ τοὺς ἐσκότανε μὲ διαταγὴ τοῦ γκουρού, ὁ γυιὸς τῆς ἀπάντησε μὲ τὸ πρόσωπο στραμμένο πρὸς τὸν τηλεοπτικὸ φακόν: Ναι!

Θὰ τὸ εὑρισκα πολὺ καλόν, ἐὰν συνεκentrώνοντο ὅλες αὐτὲς οἱ πληροφορίες σὲ ἕνα κεντρικὸ ἀρχεῖο... Εἶναι πολὺ βασικὸ νὰ συγκεντρωθοῦν δικαστικὲς ἀποφάσεις κατὰ τὸ δυνατόν ἀπὸ ὅλο τὸν κόσμον, εἶναι πολὺ σπουδαῖο. Ἐπίσης τὰ ἐντυπα αὐτῆς τῆς ομάδος, τὰ περιοδικὰ καὶ τὰ βιβλία. Πιστεύω πῶς ἕνα τέτοιο ἀρχεῖο καὶ γιὰ ἄλλες ομάδες θὰ ἦταν ὑπόθεσι ὄχι μόνο γιὰ τὴν Ἐκκλησία, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν πολιτεία, γιατί σὲ μᾶς ἡ πολιτεία ἀναγκάζεται νὰ ἀσχοληθῇ μὲ αὐτὰ τὰ θέματα.

Ἐ ρ ὠ τ η σ ι: Μπορεῖ κανεὶς νὰ δῇ πίσω ἀπὸ αὐτὲς τὲς ομάδες πολυεθνικὲς ἐπιχειρήσεις;

Κ λ α ί ρ Σ α μ π ο λ λ ι ό ν: Ἦταν ἡ πρώτη μου διαπίστωσι, ὅταν ἄρχισα νὰ συλλέγω πληροφορίες στὴ Γαλλία γύρω ἀπὸ τὸ τί εἶναι οἱ Χάρε Κρίσνα, ὁ

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 205 τοῦ ὑπ' ἀρ. 13-14 τεύχους.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ*

Τοῦ κ. ΔΗΜΗΤΡΗ ΦΕΡΟΥΣΗ

ΠΡΑΓΜΑΤΙ, «ΑΝΗΚΟΥΜΕ ΣΤΗ ΔΥΣΗ;»

Τὸ νὰ ἀνήκουμε (!) ὡς Ἔθνος καὶ λαὸς στὴ Δύση ἢ στὴν Ἀνατολή, ὅπως συζητῆται νὰ λέγεται, δὲν εἶναι: βέβαια μόνο ζήτημα γεωγραφικῆς θέσης ἢ πολιτικοῦ καὶ οἰκονομικοῦ προσανατολισμοῦ. Πρώτιστα καὶ κυριαρχικά εἶναι τρόπος ζωῆς, ψυχροσύνθεσης καὶ πολιτιστικῆς παράδοσης. Εἶναι: θέμα πνευματικῶν καὶ κοινωνικῶν δομῶν τοῦ τόπου, ὅπως αὐτὰ διώνονται καὶ ἐκφράζονται στοὺς αἰῶνες, μέσα ἀπὸ τὰ ἥθη καὶ ἔθιμα τοῦ λαοῦ, τὴ θρησκευτικὴ του πίστη, τὴς ἀνάγκες του, τὴ φανέρωση τῶν πρὸς μύχων ἰδανικῶν του καὶ τὴν παιδεία του.

* * *

Ποιὸ εἶναι ἕμως τὸ ἰδεολογικὸ καὶ πνευματικὸ περιεχόμενο τοῦ ἑλλαδικοῦ κράτους ἐδῶ καὶ ἑκατὸν πενήντα χρόνια τώρα;

Καὶ ποιὰ ἢ πραγματικὴ πνευματικὴ αὐτοσυνειδησία τῆς Ρωμοσύνης, ὅπως τὴ διασώζει καὶ τὴ δίδει: ἐπίμονα ὁ ἑλληνικὸς λαὸς;

Εἶναι: χιλιετιπωμένη ἀλήθεια, πῶς τὸ ἑλλαδικὸ κράτος ἐξακολουθεῖ νὰ πιθηρίζει: πάνω σὲ εὐρωπαϊκὰ πρότυπα, ἀπὸ τὴ δικτατοκρατία Ἰσαμὲ σήμερα.

Οἱ δομές του καὶ οἱ πολιτιστικὲς τάσεις του ἔχουν κύριο ἄξονα νὰ γίνουν «ἐφάμιλλες τῶν εὐρωπαϊκῶν».

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 207 τοῦ ὑπ' ἀρ. 13-14 τεύχους.

Μούν, κ.ο.κ. Ἔβλεπα μόνο μικρὲς ομάδες, στὴ Γαλλία, στὴ Γερμανία καὶ ἄλλοι. Ἀλλὰ οἱ ἴδιοι μοῦ εἶπαν: "ὦ, εἴμαστε διεθνεῖς! Ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος παρουσιάζοντο ταπεινοί, «εἴμαστε πτωχὰ παιδιά, δὲν κάνουμε τίποτε κακό» ἀλλὰ ὅταν συνέχισα τὴς ἐρωτήσεις, ἡ ομάδα ἤθελε νὰ μὲ ἐντυπωσιάσει καὶ εἶπε: «ἀλλὰ ἀνήκουμε σὲ μιὰ πολὺ μεγάλῃ ὀργάνωσι» τὸ εἶπαν οἱ ἴδιοι.

Κατόπιν ἔμαθα: εἶχα φίλους στὴν Ἀμερικὴ, στὴν Ἰαπωνία, στὴν Κορέα κ.τ.λ. ρώτησα, τί κάνουν ἐκεῖ αὐτὲς οἱ ομάδες, τί ἰσχυρίζονται γιὰ τὸν ἑαυτό τους καὶ τί σκέπτεται κανεὶς γι' αὐτοὺς. Ἔτσι πληροφορήθηκα πῶς ἔχουν στὴν Ἀμερικὴ πολλὰ ἀκίνητα, μεγάλες ἐκτάσεις, ἕνα μεγάλο ναό, βιομηχανία καὶ ἐμπορικὲς ἐπιχειρήσεις, ἢ ὅτι ὁ κ. Μούν ἔχει τώρα δικὸ του ναυπηγεῖο καὶ μεγάλη ἀλιευτικὴ ἐπιχείρησι καὶ θέλει μ' αὐτὸ τὸν τρόπο νὰ κερδίσει πολλὰ χρήματα. Οἱ ἐργαζόμενοι σ' αὐτὲς τὴς ἐπιχειρήσεις εἶναι ὅλοι μέλη τῆς κινήσεως (δηλαδὴ ἀπλήρωτοι ἐργάτες πλήρους ἀπασχολήσεως), κ.τ.λ.

(Συνεχίζεται)

Ἐξάλλου, ἀρθρογραφίαι καὶ ἀφορισμοὶ διανοουμένων, καθὼς μηνύματα καὶ εὐχὲς ἡγετῶν ἐπικαλοῦνται σταθερὰ τὸ «εὐρωπαϊκὸ ἰδεῶδες», ποὺ εἶναι ἀνάγκη κάθε Νεοέλληνας νὰ «κατακτήσῃ», ἂν θέλει: σ' ἀλήθεια νὰ «μορφωθῇ» καὶ νὰ ξεπεράσει: τὸ σύμπλεγμα τοῦ «καθυστερημένου».

Ἡ λαϊκὴ συνείδησις ἕμως, εἶναι: ξένη σ' αὐτὰ τὰ καλοῦσα τῆς δυτικῆς, πνευματικῆς παρακμῆς. Εἶναι: ξενόφερτα πράγματα γι' αὐτὴν, ὅσο καὶ ἂν φαίνεται ὅτι τὰ ἀποδέχεται κάποτε. Γι' αὐτὸ καὶ ἀντιστέκεται καὶ ἀντιδικεῖ σὲ δίκαιες προσαρμογές, ποὺ ὄχι μόνο δὲν τὴν ἐκφράζουν, ἀλλὰ καὶ τὴ διχασμοῦν.

Οἱ Ἕλληνες, δὴ αἰῶνες τώρα, μετὰ τὸ βραχνὰ τῆς ξενοκρατίας, δὲν μποροῦν νὰ συμπιλιωθοῦν μὲ τοὺς φράγκικους θεσμοὺς. Γιὰ αὐτοὺς πλαστογραφοῦν, νοθεύουν ἢ ἀκόμα καὶ ξεριζώνουν τὴς γνήσιες καταβολὲς τοῦ λαοῦ.

«Προσπαθῶ νὰ δῶ κάτι ἀπὸ τὴν Εὐρώπη, γυρεύω τὴν ἀληθινὴ μορφή της, ἐγὼ αὐτὴ κλονίζεται καὶ ξεσκίζεται μὲ τὰ ἴδια τὰ χέρια της», ἔγραψε ὁ Γ. Ὠργὸς Θεοτοκᾶς.

* * *

Ἐπίσης, «ἀρκετὲς φορές οἱ Ἕλληνες παρασύρθηκαν ἀπὸ ἕνα ἐπιπόλαιο πνεῦμα μιμητισμοῦ...» καὶ υἱοθέτησαν τὴν κατευθυνόμενῃ καλλιέργεια καὶ τὴς ἐπίπλαστες, πολιτιστικὲς πρωτοβουλίας.

Οἱ «σπουδαγμένοι», ἔτσι, στὰ εὐρωπαϊκὰ μασονικά καὶ μαρξιστικά κέντρα διοχετεύουν συχνὰ ἀπὸ τὴς ἐπικαιρὲς θέσεις τους, τὸν Τύπο, τὰ κρατικὰ μέσα ἐπικοινωνίας, τὴν ἐκπαίδευσι κ.λπ. τὴς εὐρωπαϊκῆς ἐπαγγελίας τους καὶ τὴν περίφημη «κουλτούρα» τους —ἀνθελληνικὴ καὶ ἀντιθρησκευτικὴ— δημιουργώντας μιὰ ἐπίπλαστη, ἐφελκυστικὴ πολιτιστικὴ διτρίνα.

Ἡ συνέπεια αὐτῆς τῆς διάσπασης εἶναι τὸ χάσμα ἀνάμεσα στὰ βαθύτερα αἰτήματα τοῦ λαοῦ καὶ στοὺς κρατοὺς, ποὺ θεμελιώθηκε ἀπὸ τοὺς εὐρωπαίους μισσιοναρίους καὶ τοὺς ἀνθέλληνας διανοούμενους.

Πρόσφατες προκλήσεις (Χριστούγεννα τοῦ 1981) τοῦ δυτικοῦ αὐτοῦ μιμητισμοῦ, ποὺ δεδαίωσε τοῦ «λόγου τὸ ἀσφαλές», ὑπῆρξαν τὰ ξενόφερτα, ἀδικαιολόγητα «σέσιαλ ἐορταστικά» ραδιοφωνικά καὶ τηλεοπτικὰ προγράμματα.

Θέματα χωρὶς Ἑλλάδα, χωρὶς ψυχὴ. Χριστούγεννα χωρὶς Χριστὸ καὶ χωρὶς ἐλπίδα. Ἄσχετες ταινίες γιὰ τὴν περίστασι. Ἄσματα καὶ θεάματα βαρετά, δίχως κάποια «ἀχτίδα γέλιου» ἢ ὁμορφιάς. Ἦθη καὶ ἔθιμα ἄλ-

λων χωρών, που ούτε συναισθηματικά ούτε πολιτιστικά ή παιδευτικά έχουν καμιά σχέση με τις ελληνικές, ορθόδοξες ρίζες του λαού μας. Κείμενα και εικόνες που θέτουν σε δοκιμασία τη σκέψη και προκαλούν αμφιβολίες για ήθικα κριτήρια και ικανότητες ανθρώπων.

Βιβλικές εξηγήσεις και επενδύσεις μουσικές που όχι μόνο δεν είχαν κανένα γιορταστικό χαρακτήρα, όπως απαιτεί η ένανθρώπιση του Σωτήρα Χριστού, αλλά που άφηναν στην ψυχή του Έλληνα μόνο γεύση από θλίψη κι απογοήτευση.

Πολύ σωστά έγραφε μιὰ δημοσιογράφος με δξύνοια και άττικό χιούμορ:

«Η προχειρότητα, ή κατήφεια και ή αίσθητική του παρελθόντος όχι μόνο θριάμβευσαν, αλλά συνωμότησαν για να τινάξουν στον άέρα την καλή διάθεση του κόσμου».

Έξάλλου, ή επίμονη θανατολογία, ή πεσσιμισμός, ή κατασκευασμένη μεμφιμαρία, ή παρελθοντολογία για τὰ «χειρότερα» Χριστούγεννα και την πιό «μαύρη» Πρωτοχρονιά, τὰ λυπητερά — του Χάρου — τραγούδια, οί δολοφονίες κι ή μόλιχη άμπελοφιλοσοφία, σου έδιναν την έντύπωση του χάους, του άδιέξοδου. Άκριβώς όπως συμβαίνει και στη δυτική παρακμή. Στη «δύση τής Δύσεως», που, άν δεν άνανευθει μέσα στην έλπίδα του πνευματικού καθαρμού και τής ανιδιοτέλειας, θα καταποντιστεί.

«Θεέ και Κύριε, τί ήταν αυτό που είδαμε και άκούσαμε!», άναφωνεί ή κυρία Μαρία Παπαδοπούλου, στη έφημερίδα «Τά Νέα» τής 31.12.81. Και μόνο φέτος;

* * *

Έλλειψη αισθητικής ικανότητας; Προχειρότητα; Άγνοια; Υπονόμηση τής λαϊκής καλλιέργειας; Άποπροσανατολισμός τής έλληνολατρίας και τής βαθύτερης, ορθόδοξης παράδοσης; Άνευθυνότητα; Κατάσταση ανάγκης; Έσκαμμένη «άνοησία και φθήνεια»;

Μπορεί γαί, μπορεί και όχι! Άς μη άναζητάμε πάντοτε πίσω από λάθη, παραλείψεις και άδεξιότητες το συνειδητό δόλο. Το βέβαιο είναι: πώς όπωσδήποτε πρόκειται: για ένα δυτικό διαποτισμό μέχρι: τὰ μύχια τής ύπαρξης αυτών που προκαλούν δικαιολογημένα την άγανάκτηση: του λαού.

Γ: αυτούς ό Μακρυγιάννης έγραφε τούτα τὰ σκληρά λόγια:

«Άπό αυτούς... πάθαμεν αυτά: κι από αυτούς... κινυνεύομεν να χάσωμεν και την πατρίδα μας και την θρησκεία μας».

Πρόκειται για συνειδήσεις που έχουν δυτικά πρότυπα δουλειάς, νοστροπίας, οργάνωσης, «κουλτούρας». Είναι αυτοί που κι άν ακόμα τó Έθνος, ή πολιτική και οικονομική ζωή του τόπου θα ισχυρίζεται: πώς δεν «άνήκει: πια στη Δύση», όχι μόνο θα «άνήκουν», αλλά και θα την

έκφράζουν σ' όλους τους τομείς του δημόσιου και ιδιωτικού βίου. Θα εξακολουθούν να επηρεάζουν άποφασιστικά τους πνευματικούς και πολιτιστικούς προσανατολισμούς του Έθνους, πνίγοντας καθημερινά τη θέλησή του και την αυθεντική έκφρασή του στην κρίσιμη αυτή ώρα, με ξενόφερτα πρότυπα και φρακοφορεμένες αισθητικές.

Ο Φώτης Κόντογλου, που είχε επισημάνει αυτή την καταλυτική, για τὰ ελληνικά κριτήρια, νοστροπία, έγραψε:

«Ό,τι συνεργεί εις τόν φωτισμόν, εις τόν προηγηματισμόν και εις την οικοδομήν του λαού μας, παραθεωρείται... Άντιθέτως, την πρωτεύουσαν θέσιν κατέχουν οί άνευθνοί πνευματικώς άνθρωποι, οί μίμοι, οί ξενόπληκτοι κορύθαντες και οί άθλιοι ψυχαγωγοί παντός τύπου και γένους... οί άπεργαζόμενοι... τόν άποχρωματισμόν του λαού από κάθε τι: άληθινόν, ελληνικόν, ορθόδοξον».

* * *

Υπάρχουν ώστόσο συνειδήσεις που επιμένουν να θέλουν την Ελλάδα ελληνική, όπως ζητάει και ό Μακρυγιάννης. Τὰ ήθη και τὰ ήθημα του Έθνους αλώδητα. Την πίστη άταλάντευτη. Και την ταυτότητα του Γένους αυθεντική, έτσι όπως διαμρφώθηκε στον ελληνικό χώρο μέσα από τη ζωή τής Ορθοδοξίας, τής γειτονιάς και τής αплότητας.

Αυτοί γνωρίζουν πώς ή πνευματική άνεξαρτησία μας δεν έκφράζεται: με τó χάος, την άνοστία του δυτικού έκφυλισμού, ούτε με την καχεξία, τη μοναξιά, τη φρίκη των θρίλλερς, των άθλιων ρεβειγόν και των βαριετέ. Άλλά πώς ή αυθεντικότητα των Νεοελλήνων ορίσκειται: μέσα στην έκκλησιαστική παράδοση και ζωή. Αυτή άποτελεί τó θεμελιακό δάθρο τής ένότητας του Γένους και τη «δυνατότητα πνευματικής αυτοσυνειδησίας και ταυτότητας», μέσα στην πολυχρωμία, τη σύγχυση και τó φατριασμό του κόσμου. Και αυτή, άν τελικά «σπάση... ίσως να μιλάμε για έλληνόφωνους Ευρωπαίους ή έλληνόφωνους ύπηκόους κάποιου μεγάλου συνασπισμού» στο μέλλον, «...άλλά όχι: πια για Έλληνες».

Έτσι, λοιπόν, όλα τούτα τὰ τραγελαφικά και ύποναμειυτικά τής γνήσιας πνευματικής μας ζωής δεν άποτελούν άσυνέπεια έφαρμογής του «έδω και τώρα», ούτε βέβαια παράθεση έντολων και άναζήτηση εύθυνών. Μά επιβεβαίωση τής διάχυτης πια δυτικής «κουλτούρας» στον τόπο μας. Τής ξενόφερτης πολιτιστικής καταπίεσης του λαού. Και τής άναπηρίας μερικών συνειδήσεων να νιώθουν —σαν Ρωμοί και Όρθόδοξοι— χαρούμενοι άνθρωποι: μέσα στην έλπίδα του μέλλοντος και τη διάρκεια τής φυλής μας.

ΤΕΛΟΣ

Για ό,τι άφορά στον «ΕΦΗΜΕΡΙΟ» πρέπει να άπευθύνεσθε στη Διεύθυνση του Περιοδικού «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», δδός Ιωάννου Γενναδίου 14, 115 21 Άθήνα — Τηλ. 72.18.308.

Ε Π Ι Κ Α Ι Ρ Α

Μεταμορφώσεις... αντιστρόφως ανάλογες.

Π ΑΤΑΜΕ στον Αύγουστο. Τό καλοκαίρι άρχισε νά γράφει τόν επίλογό του. Οί παραθεριστές σέ λίγο θά άραιώνουν.

Ο κόσμος χάρεται τήν τελευταία άγάπη του ήλιου και τής θάλασσας. Στις άκρογιαλιές άρπάζει λαίμαργα όσες άχτίνες μπορεί.

Τό καλοκαίρι προσφέρει τήν άνάπαυση, τήν άπογείωση. Για ν' άκολουθήσει, σχεδόν πάντα άνόμαλα, ή προσγείωση στην κυριολεκτικά ψυχρή πραγματικότητα του χειμωνιάτικου χωροχρόνου.

Μέ τήν άνατολή του Αύγουστου, όσοι άκόμα παραθερίζουμε, νιώθουμε τή σιδερένια παλάμη τής επιστροφής νά μās πλησιάζει. Αρχίζουμε τότε τούς άπολογισμούς «φέτος περάσαμε καλά» ή κάπως έτσι.

Κάθε χρόνο, παραμονές τής Μεταμορφώσεως, φροντίζω νά βρισκομαι στην ιδιαίτερη πατρίδα μου. Τέτοιες μέρες πάντα, σαν και τώρα, μιá σκέψη κυριαρχεί στο μυαλό μου. Βλέποντας τούς ανθρώπους νά έχουν «μεταμορφωθεί» άπό τόν ήλιο, νά έχουν δηλαδή «μανρίσει», άναλογίζομαι άν αυτή τήν περίοδο συμβαίνει κάτι άνάλογο και στον έσωτερικό τους κόσμο. Με δύο λόγια σκέφτομαι ποιό νά ναι τó χρώμα τής ψυχής τών ανθρώπων πού ό Θεός τούς άξίωσε ν' άπολαύσουν και τις φετινές διακοπές.

Αναμφισβήτητα, είναι πολλές οι πνευματικές ευκαιρίες του καλοκαιριού. Διερωτώμαι άν τις εκμεταλλευόμαστε, άν τις άξιοποιούμε. Για νά λευκάνουμε τήν ψυχή μας. Για νά «μεταμορφώσουμε» τή ζωή μας. Για νά μπορούμε νά πούμε γυρίζοντας: φέτος πέρασα πραγματικά όμορφα. Η «μεταμόρφωση» του δέρματος ήταν αντιστρόφως άνάλογη μ' εκείνη τής ψυχής!

Τής έδωσαν 800 όνόματα.

Σ Ε 800 άνέρχονται οι εκκλησίες πού υπάρχουν στην Ελλάδα και είναι άφιερωμένες στην Παναγία. Και είναι 800 περίπου τά όνόματα πού άποδίδονται σ' Εκείνη και στο ναό της. Είναι σχεδόν άπίθανα τά όνόματα πού έδωσε ό έλληνικός λαός στη Μάνα του Θεού και στους ναούς της. Στη Χίο λ.χ. ύπάρχει ή Παναγία ή Μούτσαϊνα. Στην Κεφαλλονιά ή Παναγία ή Μαγγάνα. Στη Μύκονο ή Παναγία ή Άλευρού και ή Γριά Παναγία. Στο Ηράκλειο ή Παναγία ή Θαλασσομάχισσα, ή Παναγία ή Δουλουδιανή, ή Παναγία ή Μανωλίτισσα, ή Πισσωτιχώτισσα, ή Πολίτισσα, ή Κωστή κ.λπ. Στην Άνδρο

ύπάρχει ή Λωλο-Παναγία, ή Μελαθρότισσα, ή Θαλασινή.

Άνάπαυση - άνάταση.

Π ΟΛΛΟΙ άπό τούς άγαπητούς άναγνώστες διαβάζετε τó φύλλο αυτό, σ' άγαπημένα σας χώματα. Άλλοι πάλι, έτοιμάζεστε γιατá! Χαιρόμαστε και μείς μαζί σας. Η Γενέτειρα του κάθε ανθρώπου μοιάζει με καθαριστή κολυμβήθρα. Κάθαρση και άναβαπτισμός. Και άναγέννηση. Ο ούρανός στο χωριό μας, στην πόλη μας, φαντάζει πιό πλατύς. Πιό χαρωπός. Πιό γαλήνιος. Πιό προσιτός. Η επικοινωνία μας μαζί του — άς μήν παρεξηγηθεί αυτό — φαίνεται εύκολότερη. Ο άνθρωπος (άνω+θεωρώ) τήν περίοδο ίδίως τών διακοπών του συνδυάζει και τόν άνετο χώρο και τó χρόνο. Άς πούμε, ξαναγυρίζει στον χαμένο Παράδεισο. Έρχεται σέ άμεση επαφή με τά δημιουργήματα — τής θείας άγάπης — τ' άνέπαφα... Μαζί τους Τόν ύμνει. Βλέπει τήν εύνοια και τή στοργή Του στο παχύσκιο λαγκάδι, στο ξάφρισμα τών μελετεμιών του Ίουλίου, στο δέος τών προσκνητητών κάποιου έποχιακού πανηγυριού, στο ροητευτικό σελήνοφωτο του Αύγουστου...

Μοναδικές οι ευκαιρίες γι' άναθεώρηση και άνασυγκρότηση. Η Γενέτειρα — σ' αντίθεση με τήν πρωτεύουσα, όπου ή ψυχαγωγία καταντά τις πιό πολλές φορές ψυχοκτονία — ξεκουράζει καθαρά. Άνεβάζει.

Ίδανικός ό συνδυασμός αυτός, άναπαύσεως και άνατάσεως.

Άπό τή χάρη Σου ή χαρά.

Σ ΩΖΕ ΑΕΙ, Θεοτόκε τήν κληρονομία Σου. Άπα πά τó άγιον πρόσωπό Σου περισσότερο άπό κάθε τι εις τόν κόσμο, επειδή είναι βασανισμένη όπως είσαι και Έσύ, και διά τούτο ή άγάπη της είναι πονεμένη άγάπη. Δι' έσένα έχει κτίσει εκκλησιές κι ερημοκλήσια παντού, εις τά βουνά, εις τούς κάμπους, εις τις άκρογιαλιές, εις τις πολιτείες, κι έβαλε μέσα ως θησαυρόν άτίμητον τó άγιον είκόνομá Σου. Η χρυσοκέρμη όψις Σου δέν είναι κάποια ζωγραφιά διά νά σέ θυμάμαστε μονάχα, όπως κάνουμε διά τά άγαπημένα μας πρόσωπα, άλλα είκόνομισμα ένθεον και θαυματουργόν... Άπό τήν χάρη Σου τά πτωχά σίτεια γεμίζουν χαράν, γίνονται παλάτια. Η στεριά και ή θάλασσά μας άγάλλονται. Οί πτωχοί γίνονται πλούσιοι. Οί δυστυχισμένοι γίνονται χαρούμενοι. Άπας γηγενής σκιοτά τῷ πνεύματι λαμπαδουχούμενος».

(Φ. Κ.)